

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT

L.A. GEELHOED

fremSAT den 12. september 2006¹

Indhold

I — Indledning	I - 736
II — Den anfægtede beslutning	I - 737
III — Sagen for Retten i Første Instans og den appellerede dom	I - 740
IV — Retsforhandlingerne for Domstolen	I - 740
V — Appellen fra Sumitomo	I - 741
A — Appellens omfang	I - 741
B — Første anbringende: fællesskabsretten blev tilsidesat, da det fastsloges, at artikel 81, stk. 1, EF blev overtrådt for så vidt angår projektledningsrørene ...	I - 743
1. Rettens overvejelser	I - 743
2. Appellantens argumenter	I - 747
a) Bechers erklæringer	I - 747
b) »Gruber+Weber«-argumentet	I - 749
c) Vallourecs erklæringer	I - 749

1 — Originalsprog: nederlandsk.

3. Kommissionens modargumenter	I - 751
a) Indledende bemærkning	I - 751
b) Argumentet om Bechers erklæring	I - 751
c) Argumentet om omvendt bevisbyrde: »Gruber+Weber«-argumentet ..	I - 753
d) Argumenterne om Verlucas erklæringer	I - 753
4. Bedømmelse	I - 757
a) Indledende bemærkninger	I - 757
b) Verlucas erklæringer	I - 759
c) Bechers erklæringer	I - 762
d) »Gruber+Weber«-argumentet	I - 764
C — Andet anbringende — sagsbehandlingstiden har været uforholdsmæssig lang .	I - 765
1. Appellantens argumenter	I - 765
2. Kommissionens argumenter	I - 766
3. Bedømmelse	I - 767
VI — Appellen fra Nippon Steel	I - 771
A — Første anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav, selv om det er påvist, at Kommissionens anbringender ikke er forenelige med appellantens kommercielle interesser, og at de derfor er ulogiske	I - 771
1. De relevante dele af den appellerede dom	I - 771
2. Appellantens argumenter	I - 772
3. Kommissionens argumenter	I - 773
4. Bedømmelse	I - 775
	I - 735

B — Andet anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav i en sag, hvor de fremlagte dokumentbeviser er tvetydige, og hvor appellanten har givet en alternativ forklaring på den omtvistede adfærd	I - 779
C — Tredje anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav for så vidt angår den grad af bestyrkelse, der kræves for at støtte de anfægtede forklaringer, der er benyttet af Kommissionen som primært bevis, men som ikke er sandsynlige, meget tvetydige samt modsagt af andre beviser .	I - 779
D — Fjerde anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anføre en selvmodsigende og utilstrækkelige begrundelse for sin konklusion om, at Bechers forklaring af 21. april 1997 kunne bestyrke de forklaringer, der blev afgivet af Verluca om den påståede overtrædelse vedrørende projektledningsrør	I - 780
1. Appellantens argumenter	I - 780
2. Kommissionens argumenter	I - 780
3. Bedømmelse	I - 781
VI — Sagens omkostninger	I - 783
VII — Forslag til afgørelse	I - 783

I — Indledning

T-71/00 og T-78/00), i det omfang denne dom berører dem².

1. Genstanden for den foreliggende sag er den appel, som Sumitomo Metal Industries Ltd (herefter »Sumitomo«) og Nippon Steel Corp. (herefter »Nippon Steel«) har iværksat til prøvelse af dommen afsagt af Retten i Første Instans (herefter »Retten«) den 8. juli 2004, JFE Engineering m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-67/00, T-68/00,

2. I den appellerede dom nedsatte Retten de bøder, som var pålagt sagsøgerne ved Kommissionens beslutning 2003/382/EF af

² — Sml. II, s. 2501.

8. december 1999 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/E-1/35.860-B — Sømløse stålrør)³ (herefter »beslutningen«), og frifandt i øvrigt Kommissionen for påstanden om annullation af denne beslutning.

II — Den anfægtede beslutning

3. Kommissionen rettede beslutningen til otte producenter af sømløse stålrør af kulstofstål. Blandt de otte producenter var fire europæiske virksomheder (herefter »fællesskabsproducenterne«), nemlig Mannesmannröhren-Werke AG (herefter »Mannesmann«), Vallourec SA (herefter »Vallourec«), Corus UK Ltd (tidligere British Steel, herefter »Corus«) og Dalmine SpA (herefter »Dalmine«). De fire andre adressater for beslutningen var japanske virksomheder (herefter »de japanske producenter«): NKK Corp., Nippon Steel, Kawasaki Steel Corp. og Sumitomo.

4. Sømløse rør af kulstofstål bruges i olie- og gasindustrien. De omfatter to produktkategorier.

5. Den første produktkategori omfatter borerør, der normalt kaldes »Oil Country Tubular Goods« eller »OCTG«. Disse rør kan sælges uden gevind (»glatte rør«) eller med gevind. Gevindskæringen foretages for at gøre det muligt at sætte OCTG-rørene sammen. Den kan foretages i overensstemmelse med standarder, der er fastsat af American Petroleum Institute (API). Rør, der er forsynet med gevind efter denne metode, betegnes herefter »OCTG-rør med standardgevind«. Derudover skæres OCTG-rør med gevind ved hjælp af særlige teknikker, der normalt er patenteret. I dette sidstnævnte tilfælde taler man om gevind eller om »joints« af »første kvalitet« eller om »premium«-gevind. Rør, der er forsynet med gevind efter denne metode, benævnes herefter »OCTG-rør med »premium«-gevind«.

6. Den anden produktkategori udgøres af sømløse kulstofstålrør til transport af olie og gas (»ledningsrør«), inden for hvilke man skelner mellem på den ene side rør, der er fremstillet i overensstemmelse med standardiserede normer, og på den anden side rør, der er fremstillet efter mål, med henblik på gennemførelsen af særlige projekter (herefter »projektleddningsrør«).

7. I november 1994 besluttede Kommissionen at foretage en undersøgelse af, om der forelå konkurrencebegrænsende praksis vedrørende kulstofstålrør, der blev anvendt i olieindustrien. I december 1994 foretog den kontrolundersøgelser hos forskellige producenter, herunder Sumitomo. Mellem septem-

3 — EUT 2003 L 140, s. 1.

ber 1996 og december 1997 foretog Kommissionen yderligere kontrolundersøgelser hos Vallourec, Dalmine og Mannesmann.

angivet ved udtrykket »grundlæggende regler« (»Fundamentals«). Kommissionen har anført, at de grundlæggende regler faktisk er blevet overholdt, og at aftalen følgelig har haft konkurrencebegrænsende virkninger på fællesmarkedet.

I forbindelse med en kontrolundersøgelse hos Vallourec den 17. september 1996 afgav formanden for Vallourec Oil & Gas, Verluca, en erklæring (herefter »Verlucas erklæring«), der spiller en stor rolle i den anfægtede beslutning fra Kommissionen.

I forbindelse med en kontrolundersøgelse hos Mannesmann svarede lederen af denne virksomhed, Becher, på en række spørgsmål fra Kommissionen (herefter »Bechers erklæring«). Denne erklæring lægges ligeledes udtrykkeligt til grund for beslutningen.

8. Ifølge beslutningen har de otte virksomheder, som beslutningen er rettet til, indgået en aftale, hvis formål — blandt andre bestanddele — var, at virksomhedernes hjemmemarkeder skulle respekteres (beslutningens betragtning 62-67). I medfør af denne aftale afstod den enkelte virksomhed fra at sælge OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør på hjemmemarkedet for en anden part i aftalen. Aftalen blev indgået inden for rammerne af den såkaldte »Europa-Japan-klub«. Princippet om, at hjemmemarkederne skulle respekteres, blev

9. Aftalen hvilede på tre led. Det første var de grundlæggende regler om, at hjemmemarkederne skulle respekteres, og som udgør den overtrædelse, der er fastslået i beslutningens artikel 1. Det andet var fastsættelsen af priserne i forbindelse med udbud og af minimumspriser for »de særlige markeder«, og det tredje var opdelingen af de andre markeder i verden, med undtagelse af Canada og USA, ved hjælp af fordelingsnøgler (»sharing keys«) (beslutningens betragtning 61).

10. Kommissionen støtter sin konklusion om, at de grundlæggende regler fandtes, på en række dokumentindicer, der er opregnet i beslutningens betragtning 62-67, samt på den oversigt, der findes i beslutningens betragtning 68. Det fremgår af denne oversigt, at den nationale producents andel af leverancerne af OCTG-rør og ledningsrør, der blev foretaget af de virksomheder, som beslutningen var rettet til, i Japan og på hjemmemarkedet for hver af de fire fællesskabsproducenter var meget høj. Heraf udleder Kommissionen, at hjemmemarkederne som helhed faktisk blev respekteret af parterne i aftalen. For så vidt angår de to

andre led i den omhandlede aftale beskriver Kommissionen beviserne herfor i den anfægtede beslutnings betragtning 70-77.

trådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved, på den måde og i det omfang der er angivet i betragtningerne i denne beslutning, at have deltaget i en aftale, der bl.a. gik ud på, at deres respektive hjemmemarkeder for OCTG-rør med standardgevind og sømløse projektledningsrør skulle respekteres.

11. Ifølge Kommissionen holdt Europa-Japan-klubben møder ca. to gange om året mellem 1977 og 1994 (beslutningens betragtning 59 og 60).

2. Overtrædelsen varede fra 1990 til 1995 for [...] Sumitomo Metal Industries Limited og Nippon Steel Corporation, [...].

12. Ifølge Kommissionen må året 1990 anses for begyndelsestidspunkt for overtrædelsen, i betragtning af, at der mellem 1977 og 1990 var indgået aftaler om frivillig eksportbegrænsning mellem Det Europæiske Fællesskab og Japan (beslutningens betragtning 108). Ifølge Kommissionen ophørte overtrædelsen i 1995 (beslutningens betragtning 96 og 97).

[...]

Artikel 4

13. Beslutningens konklusion lyder, i det omfang den har betydning for de foreliggende appelsager, således:

»*Artikel 1*

De i artikel 1 opregnede virksomheder pålægges følgende bøder for den overtrædelse, der er omhandlet i nævnte artikel:

1. [...] Sumitomo Metal Industries Limited og Nippon Steel Corporation [...] har over-

[...]

5. Sumitomo Metal Industries Limited 13 500 000 EUR overtrædelsen, som ifølge denne artikel er begået af sagsøgerne, forelå før den 1. januar 1991 og efter den 30. juni 1994
6. Nippon Steel Corporation 13 500 000 EUR — størrelsen af den bøde, der er pålagt sagsøgerne, fastsættes til 10 935 000 EUR

[...]«

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes i øvrigt

III — Sagen for Retten i Første Instans og den appellerede dom

- hver part bærer sine egne omkostninger.

14. Ved syv stævninger, der blev indleveret til Rettens Justitskontor mellem den 28. februar og den 3. april 2000, anlagde syv af de otte virksomheder, der var pålagt bøde, herunder Sumitomo og Nippon Steel, sag til prøvelse af beslutningen. Alle nedlagde påstand om hel eller delvis annullation af beslutningen og ophævelse af de bøder, der var pålagt dem, eller subsidiært, såfremt beslutningen blev opretholdt helt eller delvis, nedsættelse af bødebeløbet.

IV — Retsforhandlingerne for Domstolen

16. I appelskriftet har Sumitomo nedlagt følgende påstande:

15. I den appellerede dom bestemte Retten, at

- Den appellerede dom ophæves helt eller delvist.

— artikel 1, stk. 2, i beslutningen annulleres, for så vidt som den fastslår, at

- Beslutningens artikel 1 og artikel 3-6 annulleres helt eller delvis for så vidt angår Sumitomo.

- Kommissionen pålægges om nødvendigt at betale en erstatning til Sumitomo som følge af, at sagsbehandlingen ved Retten har været uforholdsmæssigt længe; erstatningen skal være på mindst 1 012 332 EUR.
 - Kommissionen betaler alle sagsomkostningerne for Retten og Domstolen.
17. I appelskriftet har Nippon Steel nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.
 - Beslutningen annulleres for så vidt angår Nippon Steel.
 - Subsidiært, hvis appellanten kun får medhold for så vidt angår specielle ledningsrør, bestemmes, at den pålagte både nedsættes med to tredjedele.
 - Kommissionen betaler alle sagsomkostningerne for Retten og Domstolen.
18. Kommissionen har nedlagt påstand om frifindelse og om, at appellerterne betaler alle sagsomkostningerne.
19. Ved kendelse fra Domstolens præsident af 15. marts 2005 blev appellen fra Sumitomo og Nippon Steel forenet.
20. Parterne har afgivet mundtlige indlæg på retsmødet den 8. december 2005.
21. I appelskriftet (punkt 2.3) har Sumitomo anført, at selskabet ud fra procesøkonomiske overvejelser tilslutter sig de argumenter, som Nippon Steel har fremført i sit appelskrift. Disse argumenter vedrører både OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør, hvorimod Sumitomos anbringende i den foreliggende sag kun vedrører de overvejelser fra Retten, der førte til den konklusion, at Sumitomo hvad angår projektledningsrør

V — Appellen fra Sumitomo

A — Appellens omfang

deltog i en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF. Sumitomo har desuden anmodet om, at de to appeller forenes.

bl.a., at det ikke er tilstrækkeligt at angive en søgsmålsgrund rent abstrakt⁶.

22. Efter min opfattelse kan dette forsøg fra Sumitomos side på at udvide sin egen appel ved at »køre med« på den appel, som en anden part har indgivet, ikke accepteres.

25. En generel henvisning i et appelskrift til de anbringender og argumenter, som en appellat fremfører i sit appelskrift i en parallel sag, er efter min opfattelse ikke så nøjagtig, som kravet om præcision kræver, heller ikke selv om anbringenderne og argumenterne i appelskriftet i den parallelle sag er tilstrækkeligt konkrete.

23. I henhold til artikel 112, stk. 1, i Domstolens procesreglement skal appelskriftet indeholde de retlige anbringender og argumenter, der påberåbes.

24. I en efterhånden omfattende og klar praksis har Domstolen fastslået, at de anbringender, der fremsættes, skal henvise til Rettens dom⁴, og at det, hvis appellen ikke skal afvises, skal angives tilstrækkeligt præcist, om og i givet fald på hvilke punkter Retten har tilsidesat fællesskabsretten i sin dom⁵. Dette krav om præcision medfører

26. For selv om to eller flere appeller i vidt omfang har samme indhold, således at de kan forenes med henblik på retsforhandlingerne og dommen, er appellanten i henhold til artikel 112 i procesreglementet stadig forpligtet til at angive nøjagtigt, ud fra hvilke retlige anbringender og argumenter, vedkommende anfægter den appellerede dom, og gøre rede for de konklusioner, der efter appellansens opfattelse skal drages heraf⁷.

4 — Der kan ikke anføres anbringender, der i det væsentlige er rettet mod en handling eller passivitet fra et eller flere fællesskabsorganer. Hvis disse anbringender gentages, betyder det, at der er tale om en »normal« appel. Jf. bl.a. dom af 7.5.1998, sag C-401/96 P, Somaco mod Kommissionen, Sml. I, s. 2587, præmis 49, og af 22.4.1999, sag C-161/97 P, Kernkraftwerke Lippe-Ems mod Kommissionen, Sml. I, s. 2057, præmis 76 f.

5 — Jf. bl.a. dom af 10.12.1998, sag C-221/97 P, Schröder og Thamann mod Kommissionen, Sml. I, s. 8255, præmis 35 og 38-42, og af 9.9.1999, sag C-257/98 P, Lucaccioni mod Kommissionen, Sml. I, s. 5251, præmis 61 f.

6 — Dom af 8.7.1999, sag C-51/92 P, Hercules Chemicals mod Kommissionen, Sml. I, s. 4235, præmis 113.

7 — Også i tilfælde af, at der er tale om en førsteinstansbehandling, har Domstolen og Rettet kun i begrænset omfang tilladt, at en klage udvides på grundlag af generelle henvisninger. Jf. udtrykkeligt dom af 20.3.2002, sag T-31/99, ABB Asea Brown Boveri mod Kommissionen, Sml. II, s. 1881, præmis 113 og den deri nævnte retspraksis, samt de principper, som Domstolen opstillede i dom af 14.9.1999, sag C-310/97 P, Kommissionen mod AssiDomän Kraft Products mfl., Sml. I, s. 5363, præmis 52-63. Begge blev for nylig endnu en gang omtalt udførligt i Rettens dom af 14.12.2005, sag T-209/01, Honeywell mod Kommissionen, Sml. II, s. 5527, præmis 53-68.

27. Den nøjagtige afgrænsning og detaljerede beskrivelse af appellen er en nødvendig forudsætning for, at der kan gennemføres en korrekt og passende procedure, der udelukkende omfatter en undersøgelse af retlige spørgsmål. Afgrænsningen og beskrivelsen af appellen er desuden nødvendig for, at modparten kan tage til genmæle over for den kritik og de argumenter, der fremføres over for denne, uden at være udsat for uklarheder om disse.

28. Jeg når derfor frem til det resultat, at Sumitomos appel skal afvises fra realitetsbehandling for så vidt der heri henvises til de anbringender og argumenter, som Nippon Steel har anført i sin appel af den anfægtede beslutning.

B — Første anbringende: fællesskabsretten blev tilsidesat, da det fastsloges, at artikel 81, stk. 1, EF blev overtrådt for så vidt angår projektledningsrørene

1. Rettens overvejelser

29. I den appellerede dom har Retten bedømt det første anbringende fra sagsøgerne i første instans, hvorefter Kommissionen ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 fastslåede overtrædelse foreligger, som følger.

30. I den appellerede doms præmis 173-188 har Retten gjort rede for de kriterier, som Kommissionen skal opfylde i forbindelse med sin bevisførelse.

31. Retten undersøger derefter andet led i første anbringende, hvorefter beviserne mangler bevisværdi, og subsidiært første led, hvorefter den påståede aftales eksistens er uforenelig med situationen på det britiske offshore-marked og på de andre markeder (præmis 189-337).

32. Ifølge Retten har Verlucas erklæring af 17. september 1996, suppleret med hans erklæring af 14. oktober 1996 og med dokumentet med titlen »Undersøgelse hos Vallourec« (»Vérification auprès de Vallourec«, herefter tilsammen »Verlucas erklæringer«), særlig betydning. Betydningen af Verlucas erklæringer beror således på, at de er de eneste beviser, der godtgør alle led i overtrædelsen, navnlig dens varighed og de berørte produkter (OCTG-standardrør og projektledningsrør (præmis 189).

33. I præmis 205-212 gør Retten rede for, hvorfor den anser Verlucas erklæringer for troværdige og derfor tillægger dem særlig stor bevisværdi.

34. I præmis 219-221 afslutter Retten denne del af sin undersøgelse således:

»219 Der skal endvidere mindes om, at ifølge Rettens praksis kan en erklæring fra en virksomhed, der beskyldes for at have deltaget i et kartel, hvis rigtighed bestrides af flere andre anklagede virksomheder, ikke uden støtte i andre beviser betragtes som et tilstrækkeligt bevis for, at en overtrædelse er begået af disse sidste virksomheder [...]. Det må følgelig konkluderes, at Verlucas erklæringer uanset deres troværdige præg skal bestyrkes af andre beviser med henblik på at bevise, at den i den anfægtede beslutnings artikel 1 påtalte overtrædelse foreligger.

220 Det må imidlertid antages, at den i nærværende sag krævede grad af bestyrkelse er mindre, såvel med hensyn til præcision som med hensyn til styrke — hvilket skyldes troværdigheden af Verlucas erklæringer — end den ville være, hvis disse erklæringer ikke var særligt troværdige. Det må følgelig antages, at dersom det måtte blive fastslået, at en række samstemmende indicier bestyrkede eksistensen og visse bestemte dele af aftalen om opdeling af markederne, der er nævnt af Verluca og omhandlet i den anfægtede beslutnings artikel 1, ville Verlucas erklæringer i sig selv kunne være tilstrækkelige til i dette

tilfælde at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning [...]. Endvidere bemærkes, at for så vidt som et dokument ikke er i åbenbar modstrid med Verlucas erklæringer om markedsopdelingsaftalens eksistens eller hovedindhold, er det tilstrækkeligt, at det dokumenterer de væsentlige bestanddele af aftalen, som han har beskrevet, for at kunne tillægges en vis værdi som et bestyrkende element inden for rækken af de anvendte belastende beviser [...].«

35. I præmis 222-331 undersøger Retten derefter de øvrige bevismidler, som er indeholdt i Kommissionens anfægtede beslutning. Særlig betydning har Rettens bedømmelse i præmis 294-302 af den erklæring, som Becher afgav i Mannesmanns navn.

36. Hvad angår troværdigheden af Bechers erklæring, som sagsøgerne i første instans bestred med det argument, at den ikke beroede på et personligt kendskab, har Retten anført følgende i præmis 297: »[N]år en person — således som det er tilfældet i nærværende sag for så vidt angår Mannesmann — der ikke har direkte kendskab til de relevante omstændigheder, afgiver en erklæring som repræsentant for et selskab, hvorved han indrømmer, at der foreligger en overtrædelse fra selskabets side såvel som fra andre virksomheders side, støtter vedkom-

mende sig nødvendigvis på oplysninger, der er meddelt af selskabet, og især af dettes medarbejdere, der har et direkte kendskab til de omtvistede former for praksis. [...]«

37. I præmis 302 har Retten anført følgende om troværdigheden af Bechers erklæring: »Det er rigtigt, at den omstændighed, at Becher benægtede, at de grundlæggende regler havde en intern europæisk side i form af, at der mellem de europæiske producenter var en gensidig forpligtelse til at respektere hjemmemarkederne, i et vist omfang svækker hans erklæring som bevis, der kan bestyrke Verlucas erklæring. Det må imidlertid bemærkes, at Becher utvetydigt bekræftede, at der fandtes en aftale om opdeling af markederne mellem de europæiske og de japanske producenter for OCTG-rør og projektledningsrør [...]. Hans erklæring bestyrker således Verlucas erklæring med hensyn til denne del af overtrædelsen og følgelig med hensyn til det forhold, at de japanske sagsøgere deltog i en aftale om opdeling af markederne, i medfør af hvilken de indvilgede i ikke at afsætte OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør på markederne i Fællesskabet [...]«

38. Retten afslutter sin bedømmelse af det bevis, som Kommissionen har fremlagt i den anfægtede beslutning, således:

»332 Det fremgår ikke klart af de fleste af de dokumenter, der udgør den

nævnte række indicier, hvilke typer sømløse stålrør denne opdeling omfattede, men det fremgår utvetydigt, at OCTG-rør med standardgevind var blandt de omfattede produkter. De specielle henvisninger til disse produkter i notatet om strategiske overvejelser og i notatet om overvejelser vedrørende VAM-kontrakten, i fordelingsnøgledokumentet og i Mannesmanns svar, såvel som henvisningerne til OCTG-rør i almindelighed og uden nærmere angivelse i andre dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig, bestyrker tilstrækkeligt og klart Verlucas erklæring om det forhold, at de grundlæggende regler omfattede disse [produkter].

333 Med hensyn til projektledningsrørene indeholder kun et enkelt bevis, nemlig Mannesmanns svar, som blev afgivet af Becher, en klar bekræftelse af Verlucas udtalelse om, at den ulovlige aftale tillige omfattede projektledningsrør. I betragtning af dette svars særlige styrke som bevis, hvilket der er gjort rede for i præmis 294-302 ovenfor, må det anses for tilstrækkeligt til at bekræfte Verlucas erklæring, der allerede i sig selv er meget troværdige [...] i forhold til disse produkter.

- 334 Det er under alle omstændigheder allerede fastslået, at når den af Kommissionen påberåbte række af overensstemmende beviser gør det muligt at påvise eksistensen af og visse konkrete dele af den aftale om opdeling af markederne, som Verluca har nævnt, og som er angivet i den anfægtede beslutnings artikel 1, vil Verlucas erklæringer i denne situation i sig selv kunne være tilstrækkelige til at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning i overensstemmelse med det princip, der følger af Cement-dommen [...] (præmis 1838), og som Kommissionen har henvist til [...]. I præmis 330 og 332 ovenfor er det i den forbindelse allerede fastslået, at den af Kommissionen påberåbte række af indicier er tilstrækkelig til at bestyrke Verlucas erklæringer i flere henseender, og navnlig hvad angår OCTG-rør med standardgevind.
- 335 Det må på denne baggrund antages, at Verluca klart har talt sandt i sine erklæringer, og at disse erklæringer følgelig i deres egenskab af beviser er tilstrækkelige til at godtgøre, at aftalen om opdeling af hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben ikke alene omfattede OCTG-rør med standardgevind, således som det fremgår af en række andre beviser, men også projektledningsrør. Der er nemlig ingen grund til at formode, at Verluca, der havde et direkte kendskab til de faktiske omstændigheder, skulle have afgivet urigtige erklæringer vedrørende transportledningsrør, når andre beviser bestyrker hans erklæringer vedrørende aftalens eksistens og anvendelse på OCTG-rør med standardgevind.
- 336 Det bemærkes endelig, at selv om de japanske sagsøgere havde været i stand til at rejse en vis tvivl om, hvilke konkrete produkter der var omfattet af aftalen, der påtales i den anfægtede beslutnings artikel 1 — hvilket ikke er blevet godtgjort — må det understreges, at når beslutningen set i sin helhed viser, at den konstaterede overtrædelse vedrørte en bestemt type produkter, og nævner beviserne til støtte for denne konklusion, kan den omstændighed, at beslutningen ikke indeholder en præcis og udtømmende opregning af alle de typer produkter, overtrædelsen omfatter, ikke i sig selv være tilstrækkelig til at berettige, at den annulleres (jf. analogt, i forbindelse med et anbringende vedrørende en begrundelsesmangel, dommen i sagen Gruber + Weber mod Kommissionen, præmis 203 ovenfor, præmis 214). Hvis dette ikke var tilfældet, kunne en virksomhed unddrage sig enhver sanktion, uanset at Kommissionen med sikkerhed havde bevist, at den havde begået en overtrædelse, i situationer, hvor identiteten af specifikke produkter, der indgår blandt et sortiment af lignende produkter, der afsættes af den pågældende virksomhed, ikke var blevet godtgjort.«

2. Appellantens argumenter

a) Bechers erklæringer

39. Appellantens argumenter til støtte for sit anbringende om, at Retten har overtrådt fællesskabsretten ved at antage, at de japanske sagsøgere hvad angår projektledningsrørene deltog i tilsidesættelsen af artikel 81, stk. 1, EF, består af tre led:

a) argumenterne imod Rettens konklusion, hvorefter Bechers erklæring fuldt ud bekræfter Verlucas erklæringer

b) argumenterne imod den omvendte bevisbyrde, der følger af præmis 336 i den appellerede dom (det såkaldte »Gruber + Weber«-argument)

c) argumenterne imod Rettens konklusion, hvorefter Verlucas erklæringer skal anses for troværdige.

40. I det følgende gengiver jeg i overensstemmelse med appelskriftet disse tre led af første anbringende i den nævnte rækkefølge.

41. Hvad angår Bechers erklæring har appellerterne indledningsvis gjort gældende, at Retten har tillagt denne erklæring en forkert bevisværdi ved at konstatere, at erklæringen utvetydigt bekræftede, at der fandtes en markedsopdelingsaftale vedrørende projektledningsrør.

42. Retten skulle navnlig have taget hensyn til, at Becher tog to forbehold i sin erklæring: For det første henviste han til, at der var tale om forhold, der fandt sted, inden han blev leder af Mannesmann, og for det andet afspejlede hans formuleringer en vis usikkerhed eller tvivl om, hvad han havde fået at vide om disse begivenheder⁸. Rettens konstatering i præmis 297 i den appellerede dom, hvorefter Becher i sine erklæringer støtter sig på oplysninger, der er meddelt af selskabet, og især af dettes medarbejdere, der har et direkte kendskab til de omtvistede former for praksis, er i denne forbindelse udtryk for ren spekulation og indeholder også en forkert bedømmelse af bevisværdien.

8 — Den pågældende passus i Bechers erklæring lyder således: »Jeg kender kun begrebet »Fundamentals« i forbindelse med europæiske og japanske producenters adfærd før i tiden (dvs. før den 1.4.1995). Så vidt jeg ved, er »Fundamentals« [...]»

43. Den anden fejl består i, at Retten har anset Bechers erklæring for et troværdigt bevismiddel, der var egnet til at støtte Verlucas første erklæring, på trods af at Retten vidste, at Bechers benægtelse af det europæiske aspekt af de pågældende »Fundamentals« var ukorrekt⁹.

44. Efter at have fastslået, at indholdet af Bechers erklæring var forkert på et væsentligt punkt, var Retten ikke frit stillet til at fokusere på visse dele af denne erklæring og fremføre dem som bekræftelse af Verlucas erklæring.

45. I denne forbindelse har appellanterne henvist til, at Bechers erklæring eller visse dele af den heller ikke kan anses for en entydig støtte for Verlucas erklæring (jf. første ovennævnte argument), og Bechers erklæring har, for så vidt den bekræftede Verlucas udsagn om fordelingsnøglen, ikke nogen form for beviskraft hvad angår projektledningsrørene, idet fordelingsnøglen, som Retten allerede anførte i den appellerede doms præmis 278, kun refererede til OCTG-rør med standardgevind¹⁰.

9 — Ifølge appellanterne lyder den pågældende passus i Bechers erklæring således i den engelske oversættelse: »In the Dalmine document submitted to me, the term »Fundamentals« is used in conjunction with activities by seamless manufactures in Europe. The use of the term is incorrect as far as I know [...]«

10 — Den pågældende passus i præmis 278 lyder således: »Først bemærkes, at i modsætning til hvad Kommissionen har anført, vedrører fordelingsnøgledokumentet kun sømløse OCTG-rør og ikke ledningsrør.«

46. Den tredje fejl er, at Retten har støttet sin endelige konklusion, hvorefter denne erklæring kan bekræfte den påståede overtrædelse for så vidt angår projektledningsrør, på en selvmodsigende og utilstrækkelig begrundelse.

47. Henset til de argumenter, der allerede er fremført imod denne endelige konklusion, er Rettens fremgangsmåde som sådan selvmodsigende, da Retten i den appellerede doms præmis 220 (ovenfor under punkt 34) gik ud fra, at dokumenter kun kan accepteres som bestyrkende elementer, for så vidt de ikke er i åbenbar modstrid med Verlucas erklæringer om markedsopdelingsaftalens hovedindhold.

48. Retten har anset Bechers erklæring for et bestyrkende element på trods af, at denne erklæring på et væsentligt punkt er i modstrid med Verlucas angivelse af, at der forelå en EU-intern aftale. Retten har ikke forklaret, hvorfor den foretog en så væsentlig forskellig bedømmelse af dokumenter og erklæringer som bevismateriale.

b) »Gruber+Weber«-argumentet

er lykkedes Kommissionen i den anfægtede beslutning at bevise, at der sket en sådan overtrædelse for så vidt angår et bestemt produkt, nemlig projektledningsrør.

49. Den appellerede doms præmis 336 (gengivet ovenfor under punkt 38) medfører en ulovlig omvendt bevisbyrde.

50. I henhold til de overvejelser, der foretages i denne præmis, kan Kommissionen antage, at der er sket en overtrædelse vedrørende et bestemt produkt selv i tilfælde af, at den ikke kan påvise denne overtrædelse præcist, såfremt den har fastslået, at der er sket en overtrædelse for så vidt angår en række andre lignende produkter fra den pågældende virksomhed. Ved at støtte sin konklusion om, at Kommissionen har bevist, at der er begået en overtrædelse vedrørende projektledningsrør, på dette ræsonnement, har Retten vendt bevisbyrden om.

52. I det foreliggende tilfælde kan det desuden ikke antages, at OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør tilhører den samme produktgruppe. Der er tale om to klart forskellige produktgrupper, der ikke kan anvendes på sammenlignelig vis og ikke har sammenlignelige geografiske bestemmelser, og som Kommissionen i sin beslutning Mannesmann/Vallourec¹² med rette anså for to forskellige produktmarkeder.

c) Vallourecs erklæringer

51. Desuden har Retten ved at anvende dette kunstgreb fortolket sin egen praksis i dommen i sagen Gruber + Weber mod Kommissionen¹¹ forkert, idet den har antaget, at denne dom kan anvendes analogt i den foreliggende sag, der ikke angår spørgsmålet, om et bestemt produkt henhører under den produktgruppe, for hvis vedkommende det er konstateret, at artikel 81, stk. 1, EF er overtrådt, men derimod spørgsmålet, om det

53. Med tredje led af første anbringende rejses der især indsigelse imod Rettens antagelse i den appellerede doms præmis 219 og 220 (gengivet ovenfor under punkt 34), for så vidt det følger af disse præmisser, at Verlucas erklæringer i sig selv er tilstrækkelige til at gå ud fra, at den adfærd, de japanske producenter påstås at

11 — Dom af 14.5.1998, sag T-310/94, Sml. II, s. 1043, præmis 214.

12 — Kommissionens beslutning af 3.6.1997 om en fusionsforenelighed med det fælles marked (sag VI/M.906 — MANNESMANN/VALLOUREC) baseret på Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 (EFT C 238 af 5.8.1997, s. 15).

have udøvet, også har fundet sted for så vidt angår projektledningsrør.

54. For det første har Retten til støtte for sin opfattelse med urette henvist til præmis 1838 i den såkaldte »Cement-dom«¹³. I modsætning til denne sag — der drejede sig om beviskraften af et dokument, der blev udarbejdet straks efter det møde, det var et referat af — blev Verlucas erklæringer afgivet længe efter, at de begivenheder, som de vedrører, fandt sted. Rettens overvejelser er derfor i modstrid med dens tidligere opfattelse, som den gjorde rede for i præmis 91 i dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen¹⁴, og hvorefter erklæringer fra en enkelt virksomhed ikke uden støtte i andre beviser kan betragtes som et tilstrækkeligt bevis for, at andre virksomheder deltog i den pågældende overtrædelse.

55. I denne forbindelse kan man også anfægte Rettens konklusion i præmis 220 (gengivet ovenfor under punkt 34), hvorefter Verlucas erklæringer er troværdige. På to punkter fastslog Retten udtrykkeligt, at Verlucas erklæringer indeholdt forkerte

angivelser (jf. især den appellerede doms præmis 281-284) og uklarheder (jf. især den appellerede doms præmis 349).

56. Desuden tilslører Retten ved et fortolkningsgreb et punkt i Verlucas erklæringer fra 18. december 1997, af hvilket det kan udledes, at hans erklæringer om muligheden for at anvende aftalerne på projektledningsrør ikke var rigtige.

57. Henset til, at Retten konstaterede, at Verlucas erklæringer ikke var troværdige på to punkter, er det ikke nærliggende at gå anderledes frem i forbindelse med et tredje punkt, hvor der ligeledes kunne foreligge en berettiget tvivl. Dette gælder så meget mere, som aftalerne om opdeling af markerne i henhold til fordelingsnøgledokumentet kun gjaldt for OCTG-rør med standardgevind, og den »stiltiende aftale« i henhold til vidneforklaringen fra Jachia, en af Dalmines ansatte, kun vedrørte OCTG-rør med standardgevind.

58. Ved at forholde sig således har Retten efter appellansens opfattelse handlet retsstridigt på flere måder:

13 — Dom af 15.3.2000, forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95 — T-32/95, T-34/95 — T-39/95, T-42/95 — T-46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 491.

14 — Dom af 14.5.1998, sag T-337/94, Sml. II, s. 1571.

— For det første har Retten bedømt bevisværdien af optegnelsen af samtalen med JB forkert.

- Retten har undladt at tage hensyn til fordelingsnøgledokumentets bevisværdi og Jachias erklæring, hvorefter de kritiserede aftaler ikke omfattede projektledningsrør.
- Begrundelsen er inadækvat og selvmodsigende.
- Retten anvendte med urette et fortolkningsgreb i forbindelse med Verlucas erklæring fra 18. december 1997. Herved blev bevisbyrden vendt om til skade for sagsøgeren.

59. Endelig gør appellanten gældende, at Retten forholdt sig retsstridigt ved at antage, at der forelå en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF vedrørende projektledningsrør, selv om den ud fra de beviser, der stod til rådighed, ikke var i stand til at angive, hvornår overtrædelsen begyndte og ophørte.

der bestyrker Verlucas erklæring, har Kommissionen indledningsvis fremført, at Retten i den appellerede doms præmis 333 (gengivet ovenfor under punkt 38) snarere har undervurderet end overvurderet de positive henvisninger, der kunne bekræfte Verlucas erklæring vedrørende projektledningsrør.

61. Retten undlod navnlig at anse det forhold, at forskellige karteldeltagere havde indrømmet den adfærd, de i beslutningen påstås at have udøvet — herunder adfærden vedrørende projektledningsrør — for et element, der bekræfter Verlucas erklæring. Kommissionen henviser i denne forbindelse til Vallourecs, Dalmines og Corus' udtrykkelige eller stiltiende anerkendelse af de forhold, der nævnes i beslutningen.

b) Argumentet om Bechers erklæring

3. Kommissionens modargumenter

a) Indledende bemærkning

60. Hvad angår appellantens argument om værdien af Bechers erklæring som et bevis,

62. Efter Kommissionens opfattelse er de tre argumenter, som appellanten har gjort gældende som begrundelse for sit anbringende om, at Retten har tillagt Bechers erklæring som støtte for Verlucas erklæring vedrørende muligheden for at anvende aftalen/

aftalerne om opdeling af markederne på projektledningsrør en forkert bevisværdi, udtryk for et slet skjult forsøg på at få Domstolen til at foretage en bedømmelse af de faktiske omstændigheder i appelsagen. Argumenterne kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.

63. Hvis de alligevel måtte antages til realitetsbehandling, skal de klart afvises som ugrundet.

64. Det første argument tager sigte på at foretage en anden fortolkning af det kvalificerende forbehold »så vidt jeg ved« (»nach meiner Kenntnis«), end den, der er begrundet set ud fra den sammenhæng, forbeholdet indgår i. I den foreliggende sag har Becher kommenteret en redegørelse om de faktiske omstændigheder, der var indeholdt i et dokument, han fik fremlagt, og som afveg fra hans egen redegørelse. Denne formulering giver ikke grundlag for et generelt forbehold for så vidt angår troværdigheden af hans egen erklæring.

65. Det forhold, at Becher støttede sin erklæring på oplysninger, som han modtog fra ansatte i hans virksomhed — Mannesmann — som havde haft personligt kendskab til de kritiserede handlinger, mindske ikke erklæringens troværdighed. Kommissionen har i denne forbindelse henvist til den appellerede doms præmis 205, hvor Retten anførte følgende uden at blive modsagt: »[...] Svar, der gives på en virksomheds vegne som sådan, har en troværdighed, der er større end

den, som et svar afgivet af et medlem af virksomhedens personale kunne have, uanset dennes personlige erfaringer eller meninger [...]«

66. Efter Kommissionens opfattelse er det andet argument lige så lidt rammende. Selv om Bechers erklæring søger at dække over, at markedsopdelingsaftalen også omfattede de europæiske deltagere indbyrdes, er den helt troværdig for så vidt angår projektledningsrør. Denne del af erklæringen har i hvert fald absolut ikke været til fordel for Bechers virksomhed, Mannesmann. At en erklæring ikke indeholder så mange beskyldninger mod den erklærende selv, som den kunne have gjort, medfører ikke pr. definition, at de bekendelser, der aflægges heri, er utroværdige.

67. Desuden er det forhold, at Becher benægtede, at der forelå en aftale om opdeling af markederne mellem de europæiske producenter, ikke som sådant uforeneligt med fordelingsnøgledokumentet. Dette dokument vedrører udelukkende aftaler, der er indgået mellem de europæiske producenter på den ene side og de japanske producenter på den anden side. Det siger intet om, hvorvidt der foreligger interne europæiske aftaler.

68. Det tredje argument er slet ikke holdbart. Som begrundelse for sin påstand om, at

Retten støttede sin konstatering af, at Bechers erklæring bestyrkede Verlucas erklæring, på en utilstrækkelig og selvmodsigende begrundelse, har appellanten henvist til sit første og andet argument, der ligeledes er uholdbare.

meningsforskel om de faktiske omstændigheder henhører ikke under Domstolens kompetence.

c) Argumentet om omvendt bevisbyrde:
»Gruber+Weber«-argumentet

69. Appellantens argument om, at OCTG-rør med standardgevind og projektledningsrør ikke kan anses for at henhøre under en gruppe af sammenlignelige produkter som omhandlet i dommen i sagen Gruber + Weber mod Kommissionen¹⁵, er et argument vedrørende de faktiske omstændigheder. Det tilkommer udelukkende Retten at granske og vurdere dette argument. Det kan derfor ikke realitetsbehandles i appelledet.

70. Dette argument drejer sig i øvrigt ikke om en — ulovlig — omlægning af bevisbyrden, sådan som appellanten har hævdet, men derimod om en forskellig bevisvurdering fra henholdsvis appellanten og Retten. Denne

d) Argumenterne om Verlucas erklæring

71. Kommissionen har gjort gældende, at dette led af det første anbringende skal afvises fra realitetsbehandling, idet det retter sig mod den appellerede doms præmis 220, hvor Retten har anført, at dersom »en række samstemmende indicier bestyrkede eksistensen og visse bestemte dele af aftalen om opdeling af markederne, der er nævnt af Verluca og omhandlet i den anfægtede beslutnings artikel 1, ville Verlucas erklæring i sig selv kunne være tilstrækkelige til i dette tilfælde at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning [...]«.

72. Dette led af anbringendet skulle imidlertid være fremført mod dommens præmis 335, hvor Retten netop med hensyn til projektledningsrør antog, »at Verluca klart har talt sandt i sine erklæring, og at disse erklæring følgerig i deres egenskab af beviser er tilstrækkelige til at godtgøre, at aftalen om opdeling af hjemmemarkederne for medlemmerne af Europa-Japan-klubben ikke alene omfattede OCTG-rør med standardgevind, således som det fremgår af en

15 — Nævnt ovenfor i fodnote 11.

række andre beviser, men også projektledningsrør [...]».

73. Da appellanten således ikke har angivet tilstrækkelig nøjagtigt, hvilken del af dommen, nærværende led af første anbringende og de pågældende argumenter navnlig er rettet mod, kan dette ikke antages til realitetsbehandling¹⁶.

74. Kommissionen gør for det tilfælde, at Domstolen ikke måtte følge den på dette punkt, gældende, at dette led af anbringendet og de argumenter, der anføres til støtte herfor, under alle omstændigheder ikke skal antages til realitetsbehandling.

75. Appellanten søger at anfægte den retlige holdbarhed af Rettens beslutning om dels principalt at støtte sig til Verlucas erklæringer, dels subsidiært at hævde, at Verlucas erklæring under alle omstændigheder ikke er troværdig nok til at være et tilstrækkeligt bevis for, at artikel 81, stk. 1, EF er tilsidesat for så vidt angår projektledningsrør.

76. Det første trin i dette forsøg er dømt til at mislykkes, da spørgsmålet, om Domsto-

lens dom i sagen Enzo-Gutzeit mod Kommissionen¹⁷ kan anvendes, hvilket appellerne mener, den kan, netop afhænger af en undersøgelse — som vedrører de faktiske omstændigheder — af spørgsmålet, om der ikke findes andre beviser, der kan underbygge erklæringen fra en enkelt person.

77. Det andet trin må ligeledes prima facie afvises fra realitetsbehandling, da det nødvendigvis medfører, at Domstolen foretager en ny bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som Retten bedømte i første instans. Dette gælder både for så vidt angår bedømmelsen af Jachias erklæring, den påståede modstrid mellem Verluca og Bechers erklæringer og den påståede uforenelighed mellem dokumentet om markedsopdelingen og Verlucas erklæringer.

78. Ganske vist har appellanten gjort gældende, at bedømmelsen af bevisværdien af Verlucas erklæringer var retsstridig på fire punkter; appellanten er imidlertid ikke i stand til at beskrive arten af de påståede retsstridigheder på en anden måde end ved at bestride Rettens konstateringer vedrørende de faktiske omstændigheder.

79. Kommissionen har subsidiært for det tilfælde, at Domstolen alligevel måtte antage Sumitomos argumenter til realitetsbehand-

16 — Kommissionen har i denne forbindelse henvist til dom af 17.4.1997, sag C-138/95 P; Campo Ebro Industrial m.fl. mod Rådet, SmI. I, s. 2027, præmis 60 og 61.

17 — Nævnt ovenfor i fodnote 14.

ling, gjort gældende, at Retten ikke i nogen af de fem tilfælde, som sagsøgeren har nævnt, har bedømt bevisværdien af erklæringer eller dokumenter forkert eller med urette har anset dem for bevismidler.

80. For det første har Retten ikke draget nogen forkerte konklusioner af den — tilsyneladende — uoverensstemmelse mellem Verlucas erklæringer og fordelingsnøgledokumentet:

— Det følger ikke uden videre af Rettens konstatering i dommens præmis 278¹⁸, hvorefter fordelingsnøgledokumentet kun vedrørte OCTG-rør, at der ikke foreligger nogen overtrædelse for så vidt angår projektledningsrør.

— Selv om det for så vidt angår de sydamerikanske producenters deltagelse virker som om, der er en vis modsigelse mellem fordelingsnøgledokumentet og Verlucas erklæringer, er der dog kun tale om en tilsyneladende modsigelse, da fordelingsnøgledokumentet først og fremmest vedrører de markedsopdelingsaftaler, der er indgået med sydamerikanske producenter på markeder uden for Europa, hvorimod Verlucas

vurderinger frem for alt vedrører det europæiske marked, hvor de markedsopdelingsaftaler, der er indgået med sydamerikanske producenter, ikke er blevet anvendt i praksis.

— Retten drog derfor den korrekte konklusion af denne — tilsyneladende — modsigelse i den appellerede doms præmis 283 og 284, da den fastslog, at modsigelsen ikke mindsker troværdigheden af Verlucas erklæringer i væsentlig grad¹⁹.

81. For det andet er Rettens bedømmelse af erklæringerne, der blev afgivet over for den offentlige anklager i Bergamo, ikke retsstridig:

— Appellantens argument om, at Retten har undladt at tage hensyn til Jachias

19 — Præmis 283 og 284 lyder, i det omfang de har betydning her, således:

»283 Selv om den i præmis 281 ovenfor påviste modsigelse utvivlsomt svækker bevisværdien af fordelingsnøgledokumentet samt i et vist omfang bevisværdien af Verlucas erklæringer, bliver modsigelsens betydning stærkt begrænset [...]. For selv om de latinamerikanske producenter måtte have accepteret at anvende en fordelingsnøgle på de andre markeder end det europæiske, må det fastslås, at forhandlingerne med disse producenter i det væsentlige slog fejl set fra et europæisk synspunkt, således at Verlucas negative bedømmelse af deres udfald faktisk er i overensstemmelse med fordelingsnøgledokumentet på dette afgørende punkt.

284 Det må konkluderes, at den modsigelse mellem Verlucas udtalelser i en af disse erklæringer og fordelingsnøgledokumentet, som Kommissionen selv har nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 86, ikke i væsentligt omfang begrænser troværdigheden af disse to beviser.«

18 — Den pågældende passus i præmis 278 lyder således: »Fordelingsnøgledokumentet [vedrører] kun sømløse OCTG-rør og ikke ledningsrør.«

erklæring, viser faktisk, at appellanten ikke er indforstået med Rettens bevisbedømmelse; selskabet har dog ikke gjort nærmere rede for, hvori den hævdede retsstridighed består. Dette er i sig selv nok til at anse dette argument for åbenbart at skulle afvises fra realitetsbehandling eller for at være åbenbart ugrundet.

- I øvrigt har appellanten selv allerede i første instans gjort gældende, at det ikke var nødvendigt at tage hensyn til Jachias erklæring, eftersom der ikke henvises til den i Kommissionens beslutning.
 - Retten kunne anse Biasizzos forklaring for vigtig, da han selv havde direkte, personligt kendskab til forholdene, idet han havde ansvaret for den pågældende afdeling i Dalmine, og, også på grund af sit kendskab til bestikkelserne af ansatte i Agip, kunne anses for at være et troværdigt vidne (jf. den appellerede doms præmis 311 og 312).
 - Ved sit svar på det første spørgsmål, der blev stillet til ham i december 1997, bekræftede Verluca rent faktisk endnu en gang sine tidligere udtalelser.
 - I sin kommentar til de optegnelser, der blev udarbejdet efter et møde med JF i 1994, havde Verluca gjort rede for, at der inden for den generelle struktur i Europa-Japan-klubben bestod en fordelingsnøgle for internationale udbud af standardprodukter, dvs. for OCTG-rør med standardgevind.
 - Dette beviser dog ikke, at der ikke er sket nogen overtrædelse for så vidt angår projektledningsrør. Et dokument, der indeholder en henvisning til én overtrædelse, beviser nemlig ikke i og dermed, at der ikke foreligger en anden overtrædelse.
 - I øvrigt kunne Vallourec, såfremt Verlucas erklæring var blevet fortolket forkert i beslutningen, have anlagt sag med påstand om annullation af denne beslutning for så vidt angår projektledningsrør.
82. For det tredje mindsker Verlucas kommentar til de optegnelser, der blev foretaget vedrørende mødet med JE, ikke troværdigheden af hans udtalelser om projektledningsrørene:

83. For det fjerde kan der ikke være tale om, at Retten har ladet tvivl komme Kommissionen til gode eller vendt bevisbyrden om:

- De forklarende bemærkninger, som Retten angiveligt med urette har fremsat i den appellerede doms præmis 217, præciseres ikke nærmere²⁰. Retten bekræftede faktisk det ubestridelige forhold, at denne del af Verlucas erklæringer henviste til referatet af mødet med JF, som udelukkende vedrørte OCTG-rør med standardgevind, og heraf følger, at den del af Verlucas erklæringer, der er tale om her, kun vedrører dette produkt..

84. For det femte har Kommissionen fremført, at det forhold, at Verlucas erklæringer om, hvornår overtrædelsen ophørte, var vage, ikke kan være et argument mod erklæringernes troværdighed. Retten drog for så vidt den — rigtige — konklusion af denne vage karakter i den appellerede doms præmis 349²¹, nemlig at erklæringerne ikke er tilstrækkelig klare på dette punkt og ikke er nok i sig selv. Selv hvis man går ud fra, at der blev begået en overtrædelse vedrørende projektledningsrør inden for Europa-Japan-klubben, ville den periode, i hvilken denne forening var aktiv, bestemme varigheden af overtrædelsen vedrørende dette produkt. Set ud fra dette kan den appellerede doms begrundelse efter Kommissionens mening ikke anfægtes.

4. Bedømmelse

- Påstanden om, at Retten for denne dels vedkommende har vendt bevisbyrden om, idet den har bedømt Verlucas erklæringer anderledes end appellanterne, kan ikke anses for hverken mere eller mindre end en anmodning, der er forklædt som et retligt spørgsmål, til Domstolen om at foretage en ny bedømmelse af de faktiske omstændigheder.

a) Indledende bemærkninger

85. Det fremgår af den appellerede doms præmis 333-336, som er gengivet ovenfor under punkt 38, at Retten støtter sin konklusion om, at appellanterne deltog i en

20 — Præmis 217 lyder således: »For så vidt som Sumitomo på grundlag af henvisningen i dokumentet vedrørende undersøgelsen hos Vallourec til den omstændighed, at fordelingsnøglen fandt anvendelse »alene på standardprodukter«, har fremført det argument, at ledningsrør, der ikke er standardprodukter, ikke var berørt heraf, er det væsentligt at påpege, at Verluca med denne udtalelse udtrykkeligt besvarede et spørgsmål, der vedrørte referatet af samtalen med JF. Det fremgår imidlertid af dette referat, at det udelukkende vedrører OCTG-rør og ikke ledningsrør, hvorfor det må antages, at Verlucas forklaringer udelukkende vedrører OCTG-rør.«

21 — Den afgørende passus i præmis 349 lyder således: »[...] Selv om der ikke er tvivl om rigtigheden af Verlucas udtalelser om overtrædelsens varighed, følger det således af den vage karakter af hans oplysning om dennes ophør, at hans erklæring ikke i sig selv er tilstrækkelig til at bevise dette sidstnævnte tidspunkt fornødent omfang.«

overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF for så vidt angår projektledningsrør, på tre forhold, der nævnes alternativt:

— Verluca's erklæringer, der i sig selv er tilstrækkelige beviser (præmis 334 og 335).

— Verluca's erklæringer bekræftes i hvert fald af det svar, som Becher gav i Mannesmanns navn (præmis 333).

— Det manglende konkrete bevis for et specifikt produkt, nemlig projektledningsrør, ændrer ikke konstateringen af, at der er sket en overtrædelse for så vidt angår dette produkt, såfremt der er ført tilstrækkeligt bevis for det sortiment, som produktet henhører under (»Gruber + Weber«-argumentet, præmis 336).

86. Jeg behandler de forskellige led af det fremførte anbringende i denne rækkefølge.

87. De led af anbringendet, der navnlig vedrører Verluca og Bechers erklæringer,

har det til fælles, at appellanten forsøger at bestride den bevisværdi, som Retten har tillagt disse erklæringer, med argumenter, der skal bevise, at erklæringerne ikke er troværdige eller i hvert fald mindre troværdige, end Retten har antaget.

88. Nærmere betragtet forsøger appellanten, idet denne foretager en anden fortolkning af Verluca og Bechers erklæringer, at påvise, at Retten har draget forkerte konklusioner på grundlag heraf og derved har handlet retsstridigt ved at foretage en forkert bedømmelse af bevisværdien.

89. Denne fremgangsmåde gør det nødvendigt at gengive appellantens argumenter nøjagtigt, således som jeg har gjort det ovenfor under punkt 39-59, for derefter at kunne bedømme dem korrekt.

90. I den forbindelse må der anføres et principielt forbehold, for hvis Domstolen tillod denne fremgangsmåde, ville den som ankeinstans delvis skulle foretage en ny undersøgelse og bedømmelse af de faktiske omstændigheder. En sådan ny undersøgelse af de faktiske omstændigheder i ankeinstansen udelukkes imidlertid udtrykkelig i artikel 225 EF og artikel 58 i Domstolens statut.

91. Anbringender og argumenter, der er rettet mod den bevisværdi, som Retten har tillagt fremførte bevismidler, skal derfor betragtes kritisk for at forhindre, at Domstolen ved et skjult middel foranlediges til at foretage en ny undersøgelse af de faktiske omstændigheder.

92. Kun såfremt og i det omfang de argumenter, der udledes af de faktiske omstændigheder og beviser, og som appellanten anfører til støtte for sit anbringende, er egnet til at rejse berettiget tvivl om, hvorvidt Retten har bedømt dem korrekt, kan de antages til realitetsbehandling og undersøges en gang til.

93. På grundlag af dette kriterium, der udledes af Domstolens retspraksis²², undersøger jeg nu, om de forskellige led af dette anbringende kan antages til realitetsbehandling.

b) Verlucas erklæringer

94. Disse led af anbringendet er en kritik af Rettens bedømmelse af bevisværdien af

22 — Jf. bl.a. dom af 7.1.2004, forenede sager C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P og C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 123, præmis 48-51, og af 6.1.2004, forenede sager C-2/01 P og C-3/01 P, BAI og Kommissionen mod Bayer, Sml. I, s. 23, præmis 47 f.

Verlucas erklæringer, således som den foretages i den appellerede doms præmis 219 og 220²³.

95. Kommissionens argument om, at appellanten skulle have rettet sin kritik mod den appellerede doms præmis 335, og at anbringendet følgelig som helhed må afvises, da Rettens konstatering i denne præmis under alle omstændigheder er korrekt, kan jeg ikke følge.

96. I præmis 219 og 220 definerede Retten således forudsætningerne for, at den på grundlag af en undersøgelse af de øvrige beviser kunne konstatere, at Verlucas erklæringer for så vidt angår projektledningsrør i sig selv var tilstrækkelige til at fastslå, at der var sket en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF.

97. De nævnte led af appellanten anbringende er en kritik af denne præmis, nemlig at Verlucas erklæringer er så troværdige, at et supplerende bevis er tilstrækkeligt til at anse overtrædelsen for at være sket, og følgelig også en overtrædelse for så vidt angår et bestemt produkt, også selv om der ikke foreligger noget yderligere bevis med hensyn til dette produkt. Hvis denne forudsætning

23 — Jf. ovenfor under punkt 34.

viser sig ikke at være holdbar, falder grundlaget for konklusionerne i ikke blot præmis 335, men også præmis 333 og 336 væk.

98. De forskellige argumenter, som appellantens har fremført mod den nævnte præmis, skal imidlertid efter min opfattelse delvis afvises fra realitetsbehandling, og delvis anses for at være ugrundede.

99. Efter min opfattelse er argumentet om, at Retten har fortolket og anvendt den regel, som Retten har opstillet i præmis 1838 i Cement-dommen²⁴, forkert, ikke begrundet.

100. Ifølge denne »regel« kan Kommissionen ved konstateringen af, om artikel 81, stk. 1, EF er overtrådt, støtte sig til et enkelt bevis, såfremt dets bevisværdi ligger uden for enhver tvivl og dokumenterer den pågældende overtrædelse med sikkerhed.

101. Det tilkommer principielt Retten at undersøge og på grundlag heraf fastslå, hvilken bevisværdi et dokument eller en erklæring har.

102. Af denne regel i præmis 1838, sådan som den er gengivet i den appellerede dom, kan der ikke udledes noget argument for, at reglen kun skulle kunne anvendes på erklæringer og dokumenter, der afgives eller udarbejdes umiddelbart efter, at de forhold, de vedrører, har fundet sted. Det afgørende er, at erklæringerne og dokumenterne er klare, dvs. at deres bevisværdi ligger uden for enhver tvivl.

103. Appellantens forsøg på — på grundlag af, at Verluca afgav sine erklæringer, efter at de pågældende forhold havde fundet sted — at argumentere for, at disse erklæringer ikke opfylder kravet i Cement-dommen, vedrører efter min opfattelse de faktiske omstændigheder og kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.

104. Hvis man antager, at Retten kunne anse Verlucas erklæringer for troværdige, kunne den også på grundlag af dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen²⁵ antage, at disse erklæringer var et tilstrækkeligt bevis for overtrædelsen, såfremt de blev bekræftet af andre beviser, og at erklæringerne ud fra denne antagelse gav tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at der var sket en overtrædelse for så vidt angår et bestemt produkt i sortimentet.

24 — Nævnt ovenfor i fodnote 13.

25 — Nævnt ovenfor i fodnote 14.

105. Efter min opfattelse må man afvise de argumenter, hvorved appellanten forsøger at påvise, at Retten med urette kvalificerede Verlucas erklæringer som troværdige, for så vidt de angik projektledningsrør. Dette gælder både de argumenter, som appellanten udleder af Rettens bedømmelse af, hvorvidt Verlucas erklæringer og fordelingsnøgledokumentet var uforenelige, og det forhold, at Retten undlod at tage hensyn til Jachias erklæringer, samt den påståede modstrid mellem Verlucas erklæringer og Bechers erklæring.

106. Ingen af de argumenter vedrørende de faktiske omstændigheder, som appellanten her har fremført, giver blot den mindste støtte for formodningen om, at Retten har begået sådanne fejl ved undersøgelsen af de pågældende erklæringer og dokumenter, at den har foretaget en forkert retlig bedømmelse af deres bevisværdi.

107. Med disse argumenter sammenligner appellanten faktisk sin bedømmelse af de pågældende erklæringer og dokumenter med den bevisværdi, som Retten har tillagt dem. Idet appellanten på grundlag af forskellen mellem sin egen og Rettens bedømmelse konkluderer, at Retten har bedømt beviserne forkert, forsøger selskabet at opnå en ny bedømmelse af de faktiske omstændigheder i anden instans ved at få antaget anbringendet til realitetsbehandling.

108. Som anført ovenfor under punkt 90-93, ville et sådant resultat være i strid med reglen om, at der kun kan foretages en undersøgelse af de retlige omstændigheder i ankeinstansen.

109. Efter min opfattelse skal argumentet om, at Retten i den appellerede doms præmis 217 har kommenteret Verlucas erklæring på ukorrekt vis og følgelig har vendt bevisbyrden om, ligeledes afvises.

110. Appellanten har også i denne forbindelse sammenlignet sin egen opfattelse med Rettens og på grundlag heraf udledt, at bevisbyrden er blevet vendt om; appellanten har herved forsøgt at få Domstolen til at foretage en ny undersøgelse af de faktiske omstændigheder. Et sådant anbringende skal afvises fra realitetsbehandling²⁶.

111. I øvrigt kan jeg ikke se, hvorfor den konstatering vedrørende de faktiske omstændigheder, der foretages i den appellerede doms præmis 217, og hvorefter »Verluca med denne udtalelse udtrykkeligt besvarede et spørgsmål, der vedrørte referatet af samtalen med JF«, skulle medføre, at bevisbyrden vendes om. Det samme gælder konstateringen af, at referatet udelukkende vedrørte OCTG-rør, og den endelige kon-

26 — Jf. dommen i sagen Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i fodnote 22, præmis 132.

klusion, der drages af denne konstatering, nemlig at det derfor må antages, at Verlucas forklaringer udelukkende vedrører dette produkt. Hvis disse konstateringer og endelige konklusioner bestyrker troværdigheden af Verlucas erklæringer, er dette hverken mere eller mindre end en følge af Rettens bedømmelse af de faktiske omstændigheder, hvilken bedømmelse ikke kan anfægtes i ankeinstansen.

112. Jeg kan også fatte mig i korthed hvad angår det femte element i dette led af anbringendet. Hvis det overhovedet kan antages til realitetsbehandling, er det i hvert fald åbenbart ugrundet.

113. Rettens konstatering i præmis 349 af, at Verlucas oplysning om overtrædelsens ophør ikke er tilstrækkelig præcis, ændrer ikke ved, at erklæringerne om genstanden for overtrædelsen er troværdige, sådan som det blev fastslået tidligere i den appellerede dom og bekræftes af andre beviser.

114. Efter min opfattelse kan man i øvrigt ikke bestride den konsekvens, der er forbundet med konstateringen af, at Verlucas erklæring for så vidt angår tidspunktet for overtrædelsens ophør er vag, nemlig at denne erklæring ikke er tilstrækkelig i den henseende og følgelig ikke nok til at føre et tilstrækkeligt retligt bevis for overtrædelsens ophør.

c) Bechers erklæringer

115. Appellantens argumenter mod troværdigheden af Bechers erklæringer og dermed mod Rettens bedømmelse, hvorefter de er et bevis, der kan bestyrke Verlucas erklæringer, skal efter min opfattelse delvis afvises fra realitetsbehandling, og er delvis ugrundede.

116. Det første argument, hvorefter Retten har bedømt bevisværdien af Bechers erklæring forkert, fordi den ikke tog hensyn til de to forbehold, som Becher har taget i sin erklæring, er ugrundet.

117. Det forhold, at Becher ikke havde personligt kendskab til den kritiserede overtrædelse, forklarer, hvorfor han anvendte forbeholdet »så vidt jeg ved«; han henviste nemlig samtidig til kilden til hans viden, de tidligere referater, som han fik kendskab til, da han blev bedt om at kommentere et dokument, han fik forelagt. Dette forbehold, der kun vedrører den særlige sammenhæng, den pågældende del af hans erklæring indgår i, kan ikke opfattes som et generelt forbehold for hans erklæring.

118. Argumentet om, at Bechers erklæring beror på oplysninger, han har fået af medarbejdere i den virksomhed, han var leder af, ændrer ligeledes ikke troværdigheden af denne erklæring. Som Retten i den appellerede doms præmis 205 anførte under henvisning til tidligere retspraksis²⁷ uden at blive modsagt, har svar, der gives på en virksomheds vegne som sådan, en troværdighed, der er større end den, som et svar afgivet af et medlem af virksomhedens personale kunne have.

119. Der er således heller ikke tale om spekulationer, når Retten i præmis 297 konstaterer, at når en person, der ikke har personligt kendskab til de relevante omstændigheder, afgiver en erklæring som repræsentant for et selskab, hvorved han indrømmer, at der foreligger en overtrædelse fra selskabets side såvel som fra andre virksomheders side, må vedkommende nødvendigvis støtte sig til oplysninger, der er meddelt af selskabet, og især af dettes medarbejdere, der har et personligt kendskab til de omtvistede former for praksis. Henset til de ikke ubetydelige retlige og økonomiske risici, der er forbundet med en sådan erklæring, vil det være særlig risikabelt at afgive erklæringen uden at råde over disse informationer.

120. Dette argument mindsker altså — hvis det i det hele taget kan antages til realitetsbehandling — på ingen måde den bevisværdi, som Bechers erklæring efter Rettens opfattelse har.

121. Med sit andet argument har appellanten atter gjort rede for sin holdning vedrørende troværdigheden og dermed bevisværdien af Bechers erklæring; appellanten har anført den som modargument til Rettens opfattelse og på baggrund heraf gjort gældende, at Retten har bedømt bevisværdien forkert.

122. Jeg kan ikke se andet, end at dette er et skjult forsøg på at få Domstolen til at foretage en fornyet undersøgelse af de faktiske omstændigheder i anden instans. Dette argument skal derfor af de grunde, der er anført ovenfor under punkt 91-93, afvises fra realitetsbehandling²⁸.

123. Det skal endvidere bemærkes, at den indholdsmæssige kritik, som fremsættes over for Retten med dette anbringende, selv hvis kritikken prima facie måtte være rigtig, ikke ville være nok til at begrunde en formodning om, at Retten begik en alvorlig fejl ved bedømmelsen af bevisværdien af Bechers erklæring. Dette gælder både for så vidt angår de konklusioner, som Retten har draget af den påståede modstrid mellem Bechers erklæring og fordelingsnøgledokumentet og de overvejelser, Retten har foretaget for så vidt angår spørgsmålet om, hvilke konsekvenser forsøget på at dække over det interne europæiske aspekt af overtrædelsen har for troværdigheden af de øvrige udsagn i denne erklæring.

27 — Rettens dom af 20.3.2002, sag T-23/99, LR af 1998 mod Kommissionen, Sml. II, s. 1705, præmis 45.

28 — Under punkt 36 i sit forslag til afgørelse i sagen BAI og Kommissionen mod Bayer (nævnt i fodnote 22) har generaladvokat Tizzano foretaget de samme overvejelser.

124. Hvad angår det tredje argument henvises der til støtte for påstanden om, at Rettens endelige konklusion, hvorefter Bechers erklæring kan bestyrke Verlucas erklæringer vedrørende projektledningsrør, bygger på en modstridende og ufuldstændig begrundelse, til det samme som det, der er blevet anført til støtte for første og andet argument.

følge, og at konklusionen i den appellerede doms præmis 333, hvorefter Verlucas erklæring angav, at overtrædelsen også omfattede projektledningsrør, er rigtig.

d) »Gruber+Weber«-argumentet

125. For så vidt som der her er tale om, at der på ny fremsættes argumenter vedrørende de faktiske omstændigheder, der nu fremsættes under overskriften »manglende begrundelse«, skal argumenterne klart afvises fra realitetsbehandling.

126. Det samme gælder for det under betegnelsen supplerende fremsatte argument om, at Retten med urette har tillagt Bechers erklæring en anden bevisværdi end den, som ifølge Rettens egne angivelser i den appellerede doms præmis 220 er korrekt.

127. Herved anfægtes atter engang den endelige konklusion, Retten har draget som følge af, at Becher bestrider det interne europæiske aspekt, for så vidt angår troværdigheden af de øvrige udsagn i hans erklæring.

128. Jeg når til det resultat, at dette led af det første anbringende heller ikke kan tages til

129. Det tredje led af første anbringende er en indsigelse imod de overvejelser, som Retten gør sig, idet den støtter sig *analogt* til præmis 214 i dommen i sagen Gruber+Weber mod Kommissionen²⁹ med det resultat, at selv hvis det var lykkedes sagsøgerne i første instans at så tvivl om, hvilke specielle produkter der var omfattet af den aftale, der blev pålagt sanktioner for ved beslutningen, skulle beslutningen ikke annulleres.

130. Det fremgår af formuleringen i begyndelsen af denne præmis, »selv om [...] — hvilket ikke er blevet godtgjort«, at der er tale om en hypotetisk overvejelse, der ikke tilføjer noget nyt i forhold til de konklusioner, som Retten drog i præmis 333-335.

131. Da de to første led af dette anbringende, der vedrører de endelige konklusioner

29 — Nævnt ovenfor i fodnote 11.

i præmis 333 og 335, efter min opfattelse ikke kan tages til følge, har den tredje led, der er vendt imod præmis 336, ingen relevans, forstået således, at denne del, selv hvis den måtte tages til følge, er uden betydning for den appellerede doms konklusion.

og tre måneder, været alt for lang. Nærmere bestemt har perioden på to år, der medgik fra afslutningen af den skriftlige forhandling og til beslutningen om at indlede den mundtlige forhandling, samt perioden på 16 måneder, der medgik fra afslutningen af den mundtlige forhandling og til domsafsigelsen, været uforholdsmæssig lang.

132. I henhold til fast retspraksis er sådanne anbringender (eller led deraf), hvorved der rejses indsigelse imod overflødige retlige overvejelser, uden relevans³⁰.

133. Jeg mener derfor ikke, det er nødvendigt at undersøge tredje led af første anbringende, da dette led ikke har nogen relevans.

135. Derved har Retten overtrådt artikel 6, stk. 1, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (herefter »EMRK«).

C — Andet anbringende — sagsbehandlingstiden har været uforholdsmæssig lang

1. Appellantens argumenter

134. Efter appellantens opfattelse har sagsbehandlingen for Retten, der har været fire år

136. Sammenlignet med dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen³¹, hvor Domstolen fastslog, at en sagsbehandlingstid på fem år og seks måneder i første instans krænkede princippet i artikel 6, stk. 1, i EMRK om en retfærdig rettergang inden en rimelig frist, er den foreliggende sag med otte berørte virksomheder, hvoraf syv har anlagt sag, på tre forskellige processprog, dog enklere end sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen, hvor der var tale om elleve søgsmål.

30 — For så vidt angår den efterhånden omfattende retspraksis henviser jeg til Domstolens dom af 18.3.1993, sag C-35/92 P, Parlamentet mod Frederiksen, Sml. I, s. 991, præmis 31, og af 16.9.1997, sag C-362/95 P, Blackspur m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 4775, præmis 18-23, samt Domstolens kendelse af 13.9.2001, sag C-467/00 P, CP mod ECB, Sml. I, s. 6041, præmis 34-36.

31 — Dom af 17.12.1998, sag C-185/95 P, Sml. I, s. 8417, præmis 26-49.

137. I hvert fald skal perioden på to år, der gik fra afslutningen af den skriftlige forhandling i de foreliggende sager og til indledningen af den mundtlige forhandling, anses for uforholdsmæssig lang, når der tages hensyn til, at foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse kun varede to måneder.

138. Sagsbehandlingstiden i de foreliggende sager har også været uforholdsmæssig lang, sammenlignet med, hvor længe lignende slags sager gennemsnitlig verserer ved Retten³².

139. Appellanten hævder at have lidt økonomisk skade som følge af sagens varighed, da virksomheden, eftersom sagen trak ud, har måttet betale yderligere renter som følge af udskydelsen af betalingen af den fastsatte bøde, og har haft yderligere omkostninger i forbindelse med den bankgaranti, det var nødvendigt at stille; denne skade beløber sig efter sagsøgerens beregning til i alt 827 332 EUR.

140. Appellanten mener desuden, at et erstatningsbeløb på 175 000 EUR vil være rimeligt, når der henses til Rettens nedsættelse af bøderne.

32 — Appellanten har for så vidt henvist til angivelserne i bilag 12 til årsberetningen for 2003 for Domstolen og Retten i Første Instans.

2. Kommissionens argumenter

141. Kommissionen har henvist til, at Domstolen inden for rammerne af sin kompetence til at foretage en fuldstændig prøvelse kan nedsætte en bøde for at sikre, at der gives en passende erstatning, såfremt retsgrundsaetningen om en uafhængig prøvelse ad rettens vej inden for en passende frist krænkes.

142. For det — hypotetiske — tilfælde, at Domstolen måtte annullere den fastsatte bøde helt, falder grundlaget for at nedsætte bøden med det beløb, sagsøgeren har lidt som skade, dog bort. Da appellen ikke kan bruges til at føre en selvstændig erstatnings-sag, måtte appellanten i så fald anlægge sag i henhold til artikel 235 EF. Det ville i øvrigt i dette — hypotetiske — tilfælde ikke være rimeligt at forpligte Kommissionen til at betale erstatning, da appellanten ikke kan kritisere Kommissionen for, hvor længe sagen har varet for Retten.

143. I øvrigt har sagen, når der henses til de konkrete forhold — antallet af parter, at EFTA-Tilsynsmyndigheden er intervenient i sagen, antallet af processprog samt omfanget og kompleksiteten af de sagsakter, der ligger til grund for den anfægtede beslutning — ikke varet uforholdsmæssig længe, heller

ikke når man sammenligner sagsbehandlingstiden med, hvor længe lignende sager har været for Retten i den pågældende periode, dvs. perioden mellem 2000 og 2004.

31 i denne dom, at Domstolen tog behørigt hensyn til den skade, som appellanten i den pågældende sag havde lidt som følge af unødvendige renteomkostninger.

144. Kommissionen har desuden bestridt påstanden om, at appellanten har lidt en økonomisk skade som følge af, at sagen angiveligt har været uforholdsmæssig længe:

- Appellanten har ikke taget hensyn til de renteindtægter af bødebeløbet, som stod til rådighed for virksomheden under sagens forløb.
- Appellanten har undladt at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at begrænse sine omkostninger i forbindelse med den fastsatte bøde så meget som muligt.

145. Endelig støtter appellanten ifølge Kommissionen sit yderligere krav på betaling af et beløb på 175 000 EUR som en rimelig erstatning for, at princippet om en retfærdig prøvelse ad rettens vej er blevet krænket, på en forkert opfattelse af de pågældende passager i dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen. Det fremgår af præmis

3. Bedømmelse

146. I dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen støttede Domstolen sin konstatering af, at der medgik for lang tid til sagsbehandlingen ved første instans, på følgende kriterier³³:

- den samlede sagsbehandlingstid
- sagens betydning for de berørte parter
- antallet af appeller og processprog
- omfanget af dokumenterne og de retlige og faktiske spørgsmåls kompleksitet

³³ — Nævnt ovenfor i fodnote 31, præmis 28-45.

— spørgsmålet, om sagsøgerne og de kompetente myndigheder gennem deres adfærd har medvirket til at forlænge sagen

— den tid, der er medgået fra afslutningen af den skriftlige forhandling og til beslutningen om at indlede den mundtlige forhandling

— foranstaltninger, der i mellemtiden måtte være truffet med henblik på sagens tilrettelæggelse eller bevisoptagelse

— den tid, der er medgået fra afslutningen af den mundtlige forhandling og til domsafsigelsen.

147. Sammenlignet med Baustahlgewebe-sagen har sagsbehandlingen i første retsinstans i denne sag taget væsentlig kortere tid, nemlig fire år og tre måneder og ikke fem år og seks måneder.

148. Hvad angår sagens betydning for appellerne er situationen ikke væsentlig anderledes end i Baustahlgewebe-sagen. Sagsbehandlingstiden har ganske vist ikke haft

nogen betydning for, om appellantens virksomhed fortsat kan bestå, men den kan påvirke virksomhedens økonomiske interesser alvorligt. Det forhold, at appellanten og Kommissionen er uenige om størrelsen af de omkostninger, der skulle være opstået som følge af den uforholdsmæssig lange sagsbehandlingstid, ændrer ikke noget ved denne konstatering.

149. Antallet af anlagte sager (syv) er væsentlig mindre end i Baustahlgewebe-sagen (elleve); antallet af processprog er det samme (tre).

150. Det er vanskeligt at foretage en sammenligning af kompleksiteten bag de faktiske og retlige spørgsmål og omfanget af dokumenterne i sagen. Alligevel er jeg efter at have undersøgt dommene i første instans tilbøjelig til at mene, at kompleksiteten af de faktiske og retlige spørgsmål i de foreliggende sager er større end i Baustahlgewebe-sagen.

151. Næsten alle de faktiske omstændigheder, som lå til grund for Kommissionens beslutning, blev bestridt under sagen i første instans og skulle derfor undersøges, og det var nødvendigt at undersøge bevisværdien af de relevante erklæringer og dokumenter, der stod til rådighed.

152. De foreliggende sager er desuden kendetegnet ved, at der foreligger meget forskelligartede, vanskelige retlige spørgsmål såsom EFTA-Tilsynsmyndighedens deltagelse og den status, som offshore-marke­derne i Fællesskabet har, især Det Forenede Kongeriges markeder. Ikke alle retlige spørgsmål var nye, men det var nødvendigt at foretage en grundig forudgående under­ søgelse for at kunne besvare dem i den faktiske sammenhæng, de her indgår i.

153. I sagsakterne fra første instans er der ikke noget, der viser, at appellanten skulle havde foretaget sig noget eller anmodet Retten om at foretage handlinger, der kunne have medvirket til at forlænge sagsbehand­ lingen.

154. Fra afslutningen af den skriftlige pro­ cedure den 1. februar 2001 og til indled­ ningen af den mundtlige forhandling den 4. februar 2003 gik der to år.

155. Den 18. juni, den 11. juli og den 31. juli 2002 traf Retten foranstaltninger med hen­ blik på sagens tilrettelæggelse.

156. Fra afslutningen af den mundtlige forhandling den 21. marts 2003 og til domsafsigelsen den 8. juli 2004 gik der næsten 15 1/2 måned.

157. På grundlag af de ovenfor anførte omstændigheder når jeg frem til den kon­ klusion, at de foreliggende sager, henset til Rettens arbejdsbelastning samlet set i det store og hele svarede til den gruppe af sager, som Baustahlgewebe-sagen hørte til, men at den samlede sagsbehandlingstid i første instans var væsentlig kortere i den forelig­ gende gruppe af sager, nemlig et år og tre måneder kortere.

158. Det forhold, at der gik to år fra afslutningen af den skriftlige forhandling og til den formelle indledning af den mundtlige forhandling, har efter min mening ingen afgørende betydning. Undersøgelsen af de omfattende sagsakter og dokumenterne i sagen samt syntesen heraf i en omfattende retsmøderapport — 135 sider, der skulle oversættes fra Rettens arbejdssprog til de tre processprog — medfører nødvendigvis, at det pågældende forberedende arbejde måtte påbegyndes, længe inden beslutningen om at indlede den mundtlige forhandling kunne træffes.

159. De forskellige foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, som Ret­ ten traf fra midt i juni 2002, kræver ligeledes en forudgående undersøgelse af — i det mindste af en del af — sagsakterne.

160. Perioden på næsten 16 måneder, der gik fra den mundtlige forhandling og til domsafsigelsen, er lang, men jeg tøver med at anse den for uforholdsmæssig, eftersom retsmøderne tog to og en halv dag, og henset til dommene selv, hvis længde og opbygning afspejler den retlige og faktiske kompleksitet i de foreliggende sager.

161. Hertil kommer endnu et forhold, som Kommissionen ganske vist har antydnet, men som kræver en nærmere analyse.

162. I den periode, hvor de foreliggende sager verserede for Retten — nemlig 2000-2004 — er Rettens arbejdsbyrde målt ud fra antallet af verserende sager, blevet næsten fordoblet fra 520 til 1 012 sager. Denne stigning viser, at efterspørgslen efter afgørelser fra Retten i denne periode klart overskred Rettens kapacitet.

163. Når det arbejde, en retsinstans skal udføre, vokser, øges den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Dette fremgår også af Rettens statistikker. Den gennemsnitlige længde i den gruppe af sager, som konkurrencesager henhører under, er fra 2001 til

2005 vokset gradvist fra 30 måneder til ca. 35 måneder³⁴.

164. Det forhold, at det konstaterede sagsbehandlingstempo ved retsinstanser, hvis arbejdsbyrde overskrider deres kapacitet, aftager, følger af den »venteværelseseffekt«, der først og fremmest opstår efter afslutningen af den skriftlige forhandling og efter afslutningen af den mundtlige forhandling. På disse tidspunkter skal det kollegium, der afsiger dommen, først forberede de forudgående retssager til den mundtlige forhandling eller afslutte dem med domsafsigelse, inden de efterfølgende sager kan behandles. Set i lyset heraf taler det forhold, at behandlingen af de foreliggende sager har taget væsentlig kortere tid end i de sager, der førte til dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen³⁵, for, at Retten har arbejdet hurtigt.

165. På baggrund heraf kan en periode på fire år og tre måneder til de foreliggende omfattende og vanskelige sager ikke kvalificeres som uforholdsmæssig lang.

34 — Jeg har her undladt at medregne år 2000, da statistikkerne for dette år tydelig blev forvrænget af de meget omfattende Cement-domme (fodnote 13). Behandlingen af disse sager tog gennemsnitlig fem år og mandede ud i en dom på 1 265 sider.

35 — Nævnt ovenfor i fodnote 31.

166. Jeg når derfor til det resultat, at dette anbringende ikke kan tages til følge.

VI — Appellen fra Nippon Steel

167. Jeg henviser desuden til, at når efterspørgslen efter en afklaring ad rettens vej ved en af Fællesskabets retsinstanser strukturelt set overskrider retsinstansens kapacitet, og det ikke længere er muligt at iværksætte interne foranstaltninger med henblik på at øge produktiviteten uden at skade de kvalitetskrav, som denne retsinstans' praksis skal opfylde, er fællesskabslovgiver forpligtet til at skabe forudsætningerne for, at Domstolen som fællesskabsorgan fortsat kan opfylde den opgave, den er blevet pålagt i henhold til artikel 220 EF.

168. At fællesskabslovgiver anerkender dette ansvar, bekræftes af Nice-traktaten³⁶, hvor der for Rettens vedkommende blev truffet forskellige foranstaltninger med henblik på at opretholde en ligevægt mellem Rettens kapacitet og efterspørgslen efter afklaring ad rettens vej. Jeg tænker i denne forbindelse navnlig på den mulighed, 224 EF giver til at udnævne flere end én dommer ved Retten pr. medlemsstat, og Rådets kompetence i henhold til artikel 225 A EF til at oprette særlige retsinstanser i første instans.

A — Første anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav, selv om det er påvist, at Kommissionens anbringender ikke er forenelige med appellantens kommercielle interesser, og at de derfor er ulogiske

1. De relevante dele af den appellerede dom

169. Dette anbringende vedrører præmis 173-188 i den appellerede dom, hvor Retten gør rede for de principper om bevisbyrde og beviskrav, den har anvendt ved sin undersøgelse af de japanske producenters argumenter.

170. Hvad angår den retsregel, der skal anvendes på det bevis, som skal føres for, at artikel 81, stk. 1, EF er overtrådt, fastslår Retten følgende i præmis 179 og 180:

»179 Som de japanske sagsøgere med føje har mindet om, er det derfor nødvendigt, at Kommissionen frem-

³⁶ — EFT 2001 C 80, s. 1.

lægger præcise og samstemmende beviser, der kan støtte den faste overbevisning, at overtrædelsen er blevet begået (jf. i denne retning dommen i sagen CRAM og Rhein-zink mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 20, og cellulose II-dommen, præmis 56 ovenfor, præmis 127; dommen i sagen SIV m.fl. mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 193-195, 198-202, 205-210, 220-232, 249, 250 og 322-328, og dommen i sagen Volks-wagen mod Kommissionen, præmis 57 ovenfor, præmis 43 og 72)³⁷.

»180 Det er imidlertid væsentligt at understrege, at hver enkelt af de af Kommissionen fremlagte beviser ikke nødvendigvis skal opfylde disse kriterier i forhold til hver enkelt led i overtrædelsen. Det er tilstrækkeligt, at den række indicier, som institutionen har påberåbt sig, bedømt i deres helhed opfylder dette krav (jf. i denne retning PVC II-dommen, præmis 61 ovenfor, præmis 768-778, især præmis 777, som på dette væsentlige punkt efter appel blev bekræftet af Domstolen i dennes dom af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Lim-burgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 513-523).«

171. Anbringendet er desuden en indven-ding imod de væsentlige forhold, der ifølge Retten skal føres bevis for, for at det kan antages, at der foreligger en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF. I denne forbindelse henviser appellanten til følgende passager i den appellerede doms præmis 181 og 185:

»181 Det [fremgår] af selve ordlyden af artikel 81, stk. 1, EF, at aftaler mellem virksomheder uanset deres virkninger er forbudt, når de har et konkurrencestridigt formål [...].«

»185 Det [er] for så vidt angår spørgsmå-let, om overtrædelsen foreligger, uden betydning, hvorvidt det havde kommerciel interesse for de japan-ske sagsøgere at indgå den aftale med konkurrencebegrænsende for-mål, som Kommissionen har fast-slået i den anfægtede beslutnings artikel 1, såfremt det på grundlag af beviserne i Kommissionens sagsakt er godtgjort, at de faktisk indgik denne aftale.«

2. Appellantens argumenter

172. Appellanten har gjort gældende, at Retten begik en fejl, idet den ikke drog de

37 — Domstolens dom af 28.3.1984, forenede sager 29/83 og 38/83, Sml. s. 1679, af 31.3.1993, forenede sager C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 og C-125/85 — C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, »cellulose II«, Sml. I, s. 1307, præmis 127; og Rettens dom af 10.3.1992, forenede sager T-68/89, T-77/89 og T-78/89, Sml. II, s. 1403, og af 6.7.2000, sag T-62/98, Sml. II, s. 2707.

korrekte retlige konsekvenser af det forhold, at de japanske producenter ikke havde nogen kommercielle interesser i at begå den påståede overtrædelse. Fejlen består nærmere bestemt i, at Retten, da den bestemte, hvilken retsregel beviset for, at der foreligger en overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF, skal opfylde, undlod at tage hensyn til, at appellanten åbenbart ikke havde nogen kommerciel interesse. Retten mente ganske enkelt, at en manglende kommerciel interesse er uden betydning, såfremt det — på grundlag af de beviser, der fremgår af Kommissionens dokumenter — kan fastslås, at den omtvistede aftale er indgået.

173. Appellanten mener derimod, at:

- 1) Det forhold, at virksomheden ikke havde nogen kommercielle grunde til at indgå den omtvistede aftale, skulle have medført et krav om mere afgørende beviser for, at aftalen forelå, end det ellers ville have været påkrævet.

- 2) Manglen på kommercielle motiver skulle have påvirket den endelige konklusion, som Kommissionen drog af de flertydige beviser for, at aftalen bestod. I

hvert fald kunne det, da der var en anden forklaring på appellants adfærd på markedet, ikke udledes af disse beviser, at artikel 81, stk. 1, EF var overtrådt.

- 3) Manglen på kommercielle motiver skulle have haft konsekvenser for spørgsmålet, om erklæringer, der er afgivet i en anden parts navn — en part, der efter sigende deltager i kartellet — kan bruges som et bevis, der støtter Kommissionens anbringende: Et sådant bevis kan kun tillades, hvis alle væsentlige dele af aftalen (såsom deltagerne heri, aftalens varighed, de berørte produkter og overtrædelsens art) er konstateret på grundlag af beviser, der er uafhængige af disse erklæringer. Appellanten har i denne forbindelse henvist til præmis 91 i dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen³⁸.

3. Kommissionens argumenter

174. Kommissionen har gjort gældende, at dette anbringende ikke kan antages til realitetsbehandling og i hvert fald er ugrundet.

38 — Nævnt ovenfor i fodnote 14.

175. Kommissionen har navnlig fremført to argumenter imod, at dette anbringende kan antages til realitetsbehandling:

- 1) Anbringendet kan ikke tages til følge, uden at der foretages en nærmere undersøgelse af den faktiske bedømmelse, som Retten har foretaget, for så vidt angår klarheden og bevisværdien af de erklæringer, protokoller og andre dokumenter, der blev forelagt den (dette argument taler efter Kommissionens opfattelse også imod, at det andet og tredje anbringende skulle kunne antages til realitetsbehandling).
- 2) Anbringendet medfører, at appellens omfang udvides ud over omfanget af de anbringender, der blev anført i første instans, da appellanten ved denne lejlighed fremsatte sine argumenter om, at virksomheden ikke havde nogen kommercielle interesser i eksport af OCTG-rør og projektledningsrør til Europa, helt uafhængigt af bedømmelsen af bevisværdien af det materiale, som Kommissionen har fremlagt.

176. Kommissionen anser anbringendet for ugrundet, idet

- 1) appellantens argumenter vedrører virkningen og mere generelt relevansen af

de deltagende virksomhedernes kommercielle interesser ved konstateringen af, om der foreligger en overtrædelse. Retten anførte i den appellerede doms præmis 184 i overensstemmelse med fast retspraksis³⁹, at aftaler, der i sig selv er konkurrencebegrænsende og udtrykkeligt er forbudt i henhold til artikel 81, stk. 1, EF, ikke kan berettiges ved hjælp af en økonomisk analyse af den økonomiske sammenhæng, såfremt aftalens konkurrencebegrænsende formål klart bevises af dokumenter⁴⁰

- 2) selv hvis der ses bort fra, at appellantens påstand om, at virksomheden ikke havde nogen kommercielle interesser i den omtvistede aftale, blev bestridt i første instans, kunne Retten, for hvem der forelå en sagsakt, der indeholdt direkte beviser for sagsøgerens hemmelige adfærd, begrænse sig til at undersøge dette bevismateriale og på grundlag heraf konstatere, at forbuddet i artikel 81, stk. 1, EF var overtrådt

39 — Kommissionen har i denne forbindelse desuden henvist til dommen i sagen Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i fodnote 22, præmis 55-57.

40 — Den appellerede doms præmis 184 har følgende ordlyd: »Hvad særligt angår aftaler, der i lighed med den aftale, som Kommissionen har konstateret i denne sag, går ud på, at hjemmemarkederne skal respekteres, har Retten i Cementdommen, præmis 66 ovenfor (præmis 1085-1088), fastslået, dels at de har et formål, der i sig selv er konkurrencebegrænsende, og henhører under en gruppe af aftaler, som udtrykkeligt er forbudt ved artikel 81, stk. 1, EF, dels at dette formål, som i den pågældende sag ubestrideligt var påvist ved hjælp af dokumentbeviser, ikke kan berettiges ved hjælp af en økonomisk analyse af den økonomiske sammenhæng, som den pågældende konkurrencebegrænsende adfærd indgår i.«

3) de argumenter, som appellanten udleder af dommen i sagen Enso-Gutzeit mod Kommissionen, er forkerte, for så vidt som de angår spørgsmålet, om erklæringerne kan benyttes som belastende beviser. Den pågældende sag drejede sig ikke om, hvorvidt disse beviser kunne antages til realitetsbehandling, men derimod om, hvorvidt de var troværdige, når princippet om fri bevisførelse blev anvendt⁴¹.

179. Jeg kan heller ikke følge argumentet om, at appellanten har udvidet omfanget af de anbringender, som virksomheden fremsatte i første instans, idet virksomheden har påstået, at Retten ved sin bevisbedømmelse skulle have taget hensyn til, at den ikke havde nogen kommercielle interesser i den omtvistede aftale. Appellanten har ganske vist anført dette argument særskilt i den første instans, men netop ved anvendelsen af princippet om fri bevisførelse må der principielt tages hensyn til sådanne forhold, der fremgår af den konkrete sammenhæng.

4. Bedømmelse

177. De argumenter, som Kommissionen har anført imod at antage dette anbringende til realitetsbehandling, overbeviser mig ikke. Spørgsmålet, om Retten har anvendt den korrekte retlige målestok ved undersøgelsen af de beviser, som skal bekræfte den omtvistede overtrædelse, er i høj grad et retligt spørgsmål.

180. Ved realitetsbedømmelsen af dette anbringende begrænser jeg mig til spørgsmålet, om Retten som følge af den påståede mangel på kommercielle interesser i forbindelse med den overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF, som Kommissionen konstaterede i sin beslutning, skulle have foretaget en anden bedømmelse af de forelagte beviser end den, den foretog i den appellerede dom.

178. I øvrigt kunne den måde, som appellanten har redegjort for og støttet dette anbringende på, nemlig ved delvis at udlede sine argumenter af Rettens faktiske bedømmelse af de forelagte beviser, give indtryk af, at virksomheden i første række forsøger at opnå, at Domstolen foretager en ny bedømmelse af disse beviser i ankeinstansen. Dette fejlgreb bør efter min opfattelse ikke medføre, at anbringendet ikke antages til realitetsbehandling.

181. Det skal i denne forbindelse undersøges, om det var en korrekt overvejelse, Retten gjorde rede for i den appellerede doms præmis 179-188, og som foranledigede den til først at bedømme de beviser, som Kommissionen fremførte, og kun subsidiært undersøge, om den påståede aftales beståen overhovedet rimer med situationen på de pågældende markeder.

41 — Kommissionen har i denne forbindelse henvist til afsnit E, punkt 2, i generaladvokat Vesterdorfs forslag til afgørelse i sag T-1/89, Rhône-Poulenc mod Kommissionen, Sml. 1991 II, s. 867.

182. Efter min opfattelse har Retten handlet klart og også korrekt, når der henses gældende retspraksis.

183. I præmis 179 henviser Retten indledningsvis til det princip, der følger af dens efterhånden meget omfattende praksis⁴², og hvorefter det er nødvendigt, at Kommissionen fremlægger præcise og samstemmende beviser, der kan støtte den faste overbevisning, at overtrædelsen er blevet begået. Derefter anfører Retten i præmis 180, ligeledes under henvisning til fast retspraksis⁴³, at det er tilstrækkeligt, at den række indicier, som Kommissionen har påberåbt sig, bedømt i deres helhed opfylder dette krav. I præmis 181 afslutter Retten den første del af sine overvejelser med en henvisning til fast retspraksis⁴⁴, hvorefter det fremgår af selve ordlyden af artikel 81, stk. 1, EF, at aftaler mellem virksomheder uanset deres virkninger er forbudt, når de har et konkurrencestridigt formål. I den foreliggende sag har Kommissionen i første række støttet sig til det konkurrencebegrænsende formål med den aftale, som Kommissionen ved talrige dokumentbeviser forsøger at påvise eksistensen og omfanget af.

184. På grundlag af den første del af sine overvejelser når Retten i præmis 182 til det

resultat, at det anførte potentielt indebærer væsentlige konsekvenser for første anbringendes første led, der i det væsentlige støttes på de manglende konkurrencebegrænsende virkninger af overtrædelsen, der er påtalt i den anfægtede beslutnings artikel 1.

185. Den anden del af Rettens overvejelser indledes med konstateringen af, at sagsøgerens argumentation vedrørende de manglende konkurrencemæssige virkninger af den omtvistede aftale ikke i sig selv — selv om argumentationen måtte være begrundet — kan føre til annullation af den anfægtede beslutnings artikel 1 (præmis 183)⁴⁵.

186. Hvad særligt angår aftaler, der i lighed med den foreliggende aftale går ud på, at hjemmemarkederne skal respekteres, har Retten i Cement-dommen fastslået, dels at de har et formål, der i sig selv er konkurrencebegrænsende, og henhører under en gruppe af aftaler, som udtrykkeligt er forbudt ved artikel 81, stk. 1, EF, dels at dette formål, som i den pågældende sag ubestrideligt var påvist ved hjælp af dokumentbeviser, ikke

42 — Nævnt ovenfor i fodnote 37.

43 — Alle dommene er angivet under gengivelsen af dommens præmis 180 ovenfor under punkt 170 i dette forslag til afgørelse.

44 — Jf. bl.a. dom af 8.7.1999, sag C-49/92 P, Kommissionen mod Anic Partecipazioni, Sml. I, s. 4125, præmis 123.

45 — Til støtte for denne opfattelse henviser Retten til Domstolens dom af 11.1.1990, sag C-277/87, Sandoz prodotti farmaceutici mod Kommissionen, Sml. I, s. 45, og Rettens dom af 6.4.1995, sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. II, s. 917, præmis 30.

kan berettiges ved hjælp af en analyse af den økonomiske sammenhæng, som den pågældende konkurrencebegrænsende adfærd indgår i (præmis 184).

187. Det er derfor for så vidt angår spørgsmålet, om overtrædelsen foreligger, uden betydning, hvorvidt det havde kommerciel interesse for appellanterne at indgå den pågældende aftale, såfremt det på grundlag af beviserne i Kommissionens sagsakt er godtgjort, at de faktisk indgik denne aftale (præmis 185).

188. Argumentationen om, at appellanterne har påvist omstændigheder, der kaster et andet lys på de faktiske omstændigheder, som Kommissionen har bevist, og gør det muligt at give en anden, sandsynlig forklaring på de faktiske omstændigheder, er uden relevans i den foreliggende sag. Det må nemlig konstateres, at den retspraksis, som denne argumentation støttes på, vedrører den situation, hvor Kommissionen udelukkende bygger på de pågældende virksomheders adfærd på markedet til støtte for konklusionen om, at der foreligger en overtrædelse⁴⁶ (præmis 186).

189. I det foreliggende tilfælde har Kommissionen påberåbt sig dokumentbeviser til

støtte for sin konstatering af, at der foreligger en konkurrencestridig aftale. Den af appellanterne påberåbte retspraksis kan herefter kun være relevant i denne sag, såfremt det antages, at Kommissionen ikke har været i stand til at bevise overtrædelsens eksistens på grundlag af de dokumentbeviser, den gør gældende. I denne situation påhviler det appellanterne ikke alene at fremlægge et sandsynligt alternativ til Kommissionens opfattelse, men tillige at påvise, at de i den anfægtede beslutning anvendte beviser er utilstrækkelige til at bevise overtrædelsen (præmis 187).

190. Disse overvejelser fra Retten er helt i overensstemmelse med Rettens og Domstolens faste praksis. Appellantens argument om, at der, hvis der er en plausibel forklaring på den kritiserede adfærd, nemlig idet der ikke foreligger nogen kommercielle interesser, skal stilles større krav til bevisførelsen, ville betyde, at denne retspraksis skulle strammes betydeligt.

191. Det er der efter min opfattelse ingen grund til. Som Domstolen anførte i sin nylige dom i sagen Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen⁴⁷ (præmis 55-57), er bevisførelsen i konkurrencesager ofte overordentlig vanskelig, da deltagerne er klar over forbuddet mod at deltage i en konkurrence-

46 — Retten har i denne forbindelse især henvist til dom af 20.4.1999, forenede sager T-305/94 — T-307/94, T-313/94 — T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 og T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, »PVC II-dommen«, Sml. II, s. 931, præmis 727 og 728.

47 — Nævnt ovenfor i fodnote 22.

begrænsende adfærd og de bøder, de risikerer at ifalde ved at overtræde forbuddet. Derfor må en sådan adfærd i de fleste tilfælde udledes ved en slutning ud fra et vist antal sammenfaldende omstændigheder og indicier, der, når de betragtes samlet, og i mangel af en anden logisk forklaring kan udgøre beviset for en tilsidesættelse af konkurrencereglerne.

192. Det er klart, at hvis det som her lykkes Kommissionen at samle talrige dokumentbeviser for en overtrædelse, den påstår, har fundet sted, er det i første række disse beviser, Retten bedømmer. Kun hvis det viser sig, at disse beviser ikke er tilstrækkelige til at påvise den påståede overtrædelse, skal det desuden undersøges, om overtrædelsen kan udledes af omstændigheder og indicier, der hænger sammen med handlemåden på markedet.

193. Appellanten har illustreret sit argument med et billede fra House of Lords' retspraksis⁴⁸: Hvis man ser et stort brunt dyr i Regent's Park, er det mere sandsynligt, at der er tale om en schæferhund end en løve; hvis det påstås, at der alligevel er tale om en løve, er det nødvendigt at føre særligt bevis herfor.

194. Dette billede passer ikke i det foreliggende tilfælde, da der ikke er tale om, at der skal bedømmes to mulige forhold, hvoraf det ene er mere sandsynligt end det andet i den foreliggende sammenhæng; det skal derimod vurderes, hvor sandsynligt et bestemt forhold er set ud fra de beviser, der er fremlagt.

195. Hvis beviserne er tilstrækkelige til at påvise, at den påståede overtrædelse er sket, er kravet om en overbevisende bevisførelse opfyldt.

196. Sagt på en anden måde: Hvis en fugl på grund af sine kendetegn kan defineres som en and, er den — selv om der ikke er vand i nærheden — en and og ikke en krage.

197. Jeg når derfor til det resultat, at appellants første anbringende ikke kan tages til følge.

48 — Secretary of State for the Home Department mod Rehman [2001] UKHL47, bilag D.4, punkt 5 (Lord Hoffman).

B — *Andet anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav i en sag, hvor de fremlagte dokumentbeviser er tvetydige, og hvor appellanten har givet en alternativ forklaring på den omtvistede adfærd*

konstateret, at den metode, som Retten anvendte ved bedømmelsen af, om Kommissionen har fremlagt et helt overbevisende bevis for, at overtrædelsen er sket, var korrekt: I henhold til fast retspraksis kunne Retten forholde sig som den gjorde.

C — *Tredje anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anvende et forkert beviskrav for så vidt angår den grad af bestyrkelse, der kræves for at støtte de anfægtede forklaringer, der er benyttet af Kommissionen som primært bevis, men som ikke er sandsynlige, meget tvetydige samt modsagt af andre beviser*

201. Med begge anbringender prøver appellanten på grundlag af Rettens bedømmelse af de fremlagte bevisers faktiske bevisværdi at slutte, at denne anvendte et for lavt beviskrav.

198. Jeg skal undlade at gengive de argumenter, som appellanten har fremført til støtte for de to anbringender.

199. I forbindelse med begge anbringender har appellanten indledningsvis fremført, at Retten ved bedømmelsen af de beviser, der består af erklæringer og dokumenter, som Kommissionen har anført til støtte for påstanden om, at den pågældende overtrædelse er sket, har anvendt et forkert — for lavt — beviskrav.

202. Efter min opfattelse kan dette forsøg på at opnå, at Domstolen efterprøver Rettens bedømmelse af de faktiske omstændigheder, ikke lykkes, da rammen for appellen, der kun må omfatte en bedømmelse af retsspørgsmål, ellers overskrides.

200. Jeg har allerede ovenfor i forbindelse med bedømmelsen af det første anbringende

203. Jeg når derfor til det resultat, at disse to anbringender åbenbart ikke kan antages til realitetsbehandling.

D — *Fjerde anbringende: Retten har begået en retlig fejl ved at anføre en selvmodsigende og utilstrækkelige begrundelse for sin konklusion om, at Bechers forklaring af 21. april 1997 kunne bestyrke de forklaringer, der blev afgivet af Verluca om den påståede overtrædelse vedrørende projektledningsrør*

1. Appellantens argumenter

204. Appellanten har henvist til den appellerede doms præmis 220, hvori Retten anførte følgende: »[...] for så vidt som et dokument ikke er i åbenbar modstrid med Verlucas erklæringer om markedsopdelingsaftalens eksistens eller hovedindhold, er det tilstrækkeligt, at det dokumenterer de væsentlige bestanddele af aftalen, som han har beskrevet, for at kunne tillægges en vis værdi som et bestyrkende element inden for rækken af de anvendte belastende beviser [...]«.

205. Ved sin bedømmelse af betydningen af Bechers forklaring som bestyrkelse af Verlucas erklæring har Retten imidlertid anvendt et andet beviskrav end det, som det opstillede i den appellerede doms præmis 220. Becher har modsagt Verluca på et meget væsentligt punkt ved at fremføre, at der ikke forelå nogen markedsopdelingsaftale mellem de europæiske producenter. Retten har i øvrigt også klart anerkendt dette, for i præmis 302 anfører den, at denne modsigelse begrænser troværdigheden af Bechers erklæ-

ring. Alligevel var Retten stadig af den opfattelse, at Bechers erklæringer bestyrkede Verlucas erklæringer om anvendelsen af markedsopdelingsaftalen på projektledningsrør.

206. I det væsentlige accepterer Retten altså selvmodsigende beviser, når der er tale om Bechers erklæring, hvorved den i overensstemmelse med sin egen regel sandsynligvis ville have undladt at tage hensyn til lige så selvmodsigende erklæringer, hvis disse havde foreligget i dokumenterne. Dermed har Retten på vilkårlig vis skelnet mellem erklæringer og dokumentbeviser.

207. Som følge af denne vilkårlige skelnen har Retten begået en retlig fejl ved bedømmelsen af bevisværdien af Bechers erklæring. Denne erklæring kan derfor heller ikke anvendes som støtte for, at der foreligger en markedsopdelingsaftale med hensyn til projektledningsrør.

2. Kommissionens argumenter

208. Ifølge Kommissionen skal dette anbringende afvises fra realitetsbehandling: Det kan

ikke tages til følge, da det kun er rettet imod én af de tre konklusioner fra Retten (præmis 333-336), der er indbyrdes uafhængige, og hvorefter den omtvistede overtrædelse også omfattede projektledningsrør.

209. Kommissionen har subsidiært gjort gældende, at anbringendet er ugrundet, da Retten meget vel kunne skelne mellem erklæringer, der blev afgivet efterfølgende i anledning af undersøgte overtrædelser, og samtidige dokumentbeviser.

210. Dokumenter, der er udarbejdet på den tid, hvor overtrædelsen er sket, og inden undersøgelsen heraf indledes, har i reglen samme bevisværdi med hensyn til alle de forhold, der behandles i dokumenterne. Det er på dette stade nemlig mindre sandsynligt, at deres indhold er påvirket af taktiske overvejelser med henblik på en undersøgelse. Hvis indholdet af sådanne dokumenter klart er uforeneligt med senere afgivne erklæringer, er der grund til at tvivle meget på disse erklæringers troværdighed. I et sådant tilfælde kan det ikke antages, at der er ført et sammenhængende bevis.

211. Det forholder sig anderledes med erklæringer, der er afgivet efterfølgende, mens der foretages en undersøgelse. Det kan ske, at der i sådanne erklæringer indrømmes visse forhold, hvorimod andre nægtes at bestå, eftersom den erklærende, der er klar over, at Kommissionen foretager

en undersøgelse, vil kunne formode, at Kommissionen allerede har kendskab til bestemte faktiske forhold. De forhold, der indrømmes i en sådan erklæring, og som også belaster den pågældende selv, har i så fald en helt sikker bevisværdi.

212. Appellantens opfattelse ville føre til, at Domstolen anmodes om at fastslås, at en erklæring, som også belaster den erklærende, ikke har nogen som helst bevisværdi, hvis erklæringen er ufuldstændig eller svækkes af en delvis benægtelse. Et sådant anbringende er uforeneligt med Rettens opfattelse i den appellerede doms præmis 211 og 297, der i øvrigt ikke bestrides, og hvorefter erklæringer, der er i strid med den erklærendes interesser, principielt skal tillægges betydelig vægt.

3. Bedømmelse

213. Det kan udledes af formuleringen i den appellerede doms præmis 334⁴⁹, første punktum — »Det er [...] allerede fastslået, at [...] [Verlucas] erklæringer i denne situation i sig selv kunne være tilstrækkelige til at bevise andre punkter i den anfægtede beslutning«, at det resultat, som Retten når til i præmis 333, nemlig at Bechers erklæring bestyrker Verlucas erklæringer for så vidt

49 — Citeret i sin helhed i punkt 38 ovenfor.

angår projektledningsrør, har en subsidiær karakter i forhold til konklusionen i præmis 334 og 335, hvorefter Verlucas erklæringer er tilstrækkeligt bevis for, at den retsstridige overtrædelse også omfatter disse produkter.

214. Da appellantens anbringender ikke udtrykkelig er rettet imod præmis 334 og 335, følger det heraf, at dette anbringende, selv hvis det skal tages til følge, ikke kan medføre, at den appellerede dom ophæves; anbringendet skal derfor ikke undersøges, da det er uden relevans⁵⁰.

215. Det er derfor ikke nødvendigt, at jeg kommer nærmere ind på indholdet af dette anbringende.

216. I det væsentlige påstår sagsøgeren, at Retten anvender to forskellige standarder, idet den tillægger et dokumentbevis, der modsiges af Verlucas erklæringer, større betydning end erklæringer, der delvis afviger fra Verlucas erklæringer.

217. Jeg er enig med Kommissionen i, at erklæringer, der afgives i virksomheders navn, mens undersøgelsesproceduren løber, efter at overtrædelsen er begået, for så vidt angår bevisbedømmelsen ikke kan behandles på samme måde som dokumenter, der blev udarbejdet på det tidspunkt, hvor overtrædelsen fandt sted, og inden undersøgelsesproceduren blev indledt.

218. Det er indlysende, at de, der afgiver sådanne erklæringer, forsøger at fortie alt det, de regner med at kunne skjule uden at være uærlige. Disse erklæringer vil derfor ofte være ufuldstændige og af og til virke som tilsløringer. På samme måde kan udsagn i erklæringer, der belaster den erklærende selv — sådan som Retten med rette har gjort rede for i den appellerede doms præmis 211 og 297 — anses for troværdige.

219. Dette gælder så meget mere, når det punkt, på hvilket de forskellige erklæringer afviger fra hinanden, er meget anderledes end det eller de punkter, på hvilke erklæringerne bekræfter eller bestyrker hinanden.

220. I det foreliggende tilfælde afviger Verluca og Bechers erklæringer fra hinanden for så vidt angår overtrædelsens geografiske omfang; de svarer derimod til hinanden hvad angår overtrædelsens indholdsmæssige omfang.

50 — Jf. nærmere den retspraksis, der er nævnt i fodnote 30.

221. Det forhold, at Becher i sin erklæring bekræfter, at hans virksomhed deltog i en markedsopdelingsaftale, der også omfattede projektledningsrør, og dermed belaster sin virksomhed — yderligere — kunne derfor give Retten tilstrækkelig grund til at anse denne erklæring for troværdig for så vidt angår dette projekt.

222. Jeg når derfor til den konklusion, at appellansens fjerde anbringende ligeledes er uden betydning eller i hvert fald ugrundet.

VII — Sagens omkostninger

223. På baggrund heraf når jeg til den konklusion, at Sumitomo og Nippons anbringender i deres helhed er ugrundet.

224. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellanterne betaler sagens omkostninger, skal disse i henhold til artikel 122, stk. 1, i Domstolens procesreglement tilpligtes at betale sagens omkostninger.

VIII — Forslag til afgørelse

225. På grundlag af ovenstående foreslår jeg Domstolen:

— I sag C-403/04 P

a) at forkaste appellen

b) at pålægge appellanten at betale omkostningerne i appelsagen.

— I sag C-405/04 P

- a) at forkaste appellen

- b) at pålægge appellanten at betale omkostningerne i appelsagen.